

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Organizator podjetništva in trženja

INTEGRALNI SISTEMI ZA RAVNANJE Z ODPADKI V GORENJSKI REGIJI

Mentor: mag. Muharem Husić
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidat: Blaž Čarman

Kranj, oktober 2014

ZAHVALA

Za strokovno pomoč in nasvete pri pisanju diplomskega dela se v prvi vrsti zahvaljujem mag. Muharemu Husiću, ki je poskrbel za vsa potrebna delovna orodja in podatke za izdelavo diplomskega dela in mi s ključnimi usmeritvami pomagal na pravo pot. Hvala tudi moji družini in prijateljem, ki so me spodbujali in verjeli vame. Ravno tako se zahvaljujem podjetju, v katerem delam, Gorenjski gradbeni družbi, d.d., ter direktorju družbe g. Branetu Žiberni, za plačilo šolnine. Zahvaljujem se tudi lektorici, ki je lektorirala mojo diplomsko nalogo.

IZJAVA

»Študent Blaž Čarman izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Muharema Husića.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne: _____

Podpis: _____

POVZETEK

Odpadki dandanes predstavljajo velik problem. V preteklosti so se večinoma le odlagali, le redko so se predelovali in tudi ločenega zbiranja ni bilo. Vsi ti nericiklirani odpadki so pustili resne posledice v zraku, tleh, vodah in vplivali na biotsko raznovrstnost (biodiverzitetu). Zato morajo povzročitelji pristopiti k trajnostnim sistemom ravnanja z odpadki, ki zagotavljajo reciklažo večjega dela odpadkov ter omogočajo njihovo ponovno uporabo. Zmanjševati je treba tudi količino nericikliranih odpadkov, saj se tako precej zmanjšajo njihovi negativni vplivi na okolje.

Direktiva Evropskega parlamenta o odpadkih 2008/98/EC uvaja številne novosti, predvsem pa države članice Evropske unije postavlja pred težko nalogo, saj morajo poskrbeti za zmanjševanje količine, ponovno predelavo čim večje količine odpadkov ter preprečiti nastanek novih. Med najpomembnejšimi nalogami držav se je znašlo ukrepanje za zmanjšanje nastanka odpadkov.

Ena možnost je integralni sistem, ki zagovarja razvoj in izvajanje sistema za ravnanje z odpadki, znižanje stroškov in stopnje tveganja odpadkov, njihovo sortiranje in ponovno uporabo ter zaščito okolja in človekovega zdravja. V diplomski nalogi bo obravnavan integralni sistem za ravnanje z odpadki v gorenjski regiji, upoštevajoč najnovejšo zakonodajo s tega področja ter obstoječe stanje v drugih regijah v Sloveniji.

Odpadki ne predstavljajo nujno le zla, pač pa se lahko z njihovo obdelavo in predelavo pridobi reciklirane surovine, ki se lahko nadalje koristno uporabijo. Poleg tega se z recikliranjem zmanjšuje količina odloženih odpadkov, to pa je pogoj za zagotovitev ustreznega življenjskega okolja prihodnjim generacijam.

V zaključku so prikazani trenutni načini ravnanja z odpadki v gorenjski regiji in idejna rešitev Centra za ravnanje z odpadki CERO Gorenjska.

KLJUČNE BESEDE

- odpadki
- varstvo okolja
- komunalni odpadki
- gorenjska regija

ABSTRACT

Nowadays waste is a great problem. In the past it was mostly deposited, and only rarely processed and sorted when collecting. All of such non-recycled waste caused serious consequences to air, ground, water, and influenced the biodiversity. It is up to those responsible to participate in the sustainable system of waste management to guarantee recycling of larger parts of waste and enable their reuse. Another necessary step is reducing the amount of non-recycled waste to considerably reduce their negative effect to the environment.

The Waste Framework Directive (2008/98/EC) of the European Parliament introduces numerous novelties, but mostly poses a difficult task to the member countries of the European Union to implement reduction of waste amount, processing of as much of waste as possible and preventing the origin of new waste. The most important task of the countries is to take measures in waste origin reduction.

One of the options is the integral system defending the development and execution of waste management system, cost and risk level reduction; their sorting and reuse, environment and human health protection. This diploma thesis discusses the integral waste management system in the Gorenjska region observant of the latest legislation of the field and the existing condition in the other regions of Slovenia.

Waste is not always meant negative – their processing and treatment can obtain recycled goods for useful intentions. The recycling reduces the amount of deposited waste, which is a condition for guaranteeing suitable environment for future generations.

The conclusion introduces current waste management in the Gorenjska region and an idea as a solution for the Waste Management Centre (CERO Gorenjska).

KEY WORDS

- waste
- environment protection
- communal waste
- Gorenjska region

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	1
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA.....	1
1.2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKEGA DELA.....	2
1.3 METODOLOŠKI VIDIK.....	2
2 ZAKONODAJA O RAVNANJU Z ODPADKI	3
2.1 VELJAVNA ZAKONODAJA V EU.....	3
2.2 VELJAVNA ZAKONODAJA V REPUBLIKI SLOVENIJI.....	3
2.2.1 Zakon o varstvu okolja.....	5
2.2.2 Uredba o odpadkih.....	5
2.2.2.1 Lastnosti, zaradi katerih se odpadki uvrščajo med nevarne odpadke.....	5
2.2.2.2 Postopki predelav odpadkov.....	6
2.2.2.3 Postopki odstranjevanja.....	7
2.2.2.4 Klasifikacijski seznam odpadkov.....	7
2.2.2.5 Ukrepi za preprečevanje nastajanja odpadkov.....	9
2.2.2.6 Uredba o odlagališčih odpadkov.....	10
2.2.2.7 Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami.....	11
2.3 NACIONALNI PROGRAM VARSTVA OKOLJA (NPVO).....	11
2.4 PROGRAM VARSTVA OKOLJA ZA GORENJSKO REGIJO.....	13
2.4.1 Tehnološki razvoj, podjetništvo, inovativnost.....	13
2.4.2 Talenti in toleranca (razvoj človeških virov).....	13
2.4.3 Turizem.....	14
2.4.4 Trajnostni razvoj.....	14
2.5 STRATEGIJA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V GORENJSKI REGIJI.....	14
2.6 INTEGRALNO RAVNANJE Z ODPADKI.....	15
2.7 ELEMENTI INTEGRALNEGA SISTEMA ZA RAVNANJE Z ODPADKI.....	16
2.7.1 Direktiva IPPC.....	17
2.7.2 Najboljše razpoložljive tehnike – BAT in BREF.....	18
3 DEFINICIJA IN VRSTE ODPADKOV	19
3.1 DEFINICIJE ODPADKOV.....	19
3.1.1 Nevarni odpadki.....	19
3.1.2 Nenevarni odpadki.....	20
3.1.3 Komunalni odpadki.....	20
3.2 DELITEV PO LASTNOSTIH.....	20
3.2.1 Inertni odpadki.....	20
3.2.2 Biorazgradljivi odpadki.....	21
3.2.3 Izlužljivi odpadki.....	21
3.3 STRATEŠKI CILJI RAVNANJA Z ODPADKI.....	21
3.4 UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV RAVNANJA Z ODPADKI.....	22
3.5 OPERATIVNI PROGRAMI NA PODROČJU RAVNANJA Z ODPADKI.....	23
3.5.1 Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki.....	23
3.5.2 Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov.....	24
3.5.3 Operativni program ravnanja z nevarnimi odpadki.....	24
3.5.4 Operativni program ravnanja z embalažo in odpadno embalažo.....	24
3.5.5 Operativni program ravnanja z odpadnimi olji.....	25
3.5.6 Operativni program ravnanja z baterijami in akumulatorji.....	25

3.5.7	Operativni program odstranjevanja PCB/PCT	25
3.5.8	Operativni program ravnanja z gradbenimi odpadki.....	25
3.5.9	Program ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili	26
3.5.10	Program ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami.....	26
3.5.11	Program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo.....	26
4	KOLIČINE NASTALIH ODPADKOV V SLOVENIJI V LETIH 2011 IN 2012.....	26
4.1	KOLIČINE ZBRANIH KOMUNALNIH ODPADKOV.....	26
4.2	KOLIČINE VSEH NASTALIH ODPADKOV V SLOVENIJI PO STATISTIČNIH REGIJAH.....	27
4.3	KOLIČINE NASTALIH ODPADKOV V GORENJSKI REGIJI V LETIH 2011 IN 2012.....	28
4.3.1	Količine vseh odpadkov po vrstah odpadkov in načini ravnanja z njimi za posamezne občine.....	29
4.3.2	Količine nevarnih odpadkov po vrstah odpadkov in načini ravnanja z njimi za posamezne občine.....	32
4.4	DEMOGRAFSKE IN DRUŽBENE ZNAČILNOSTI GORENJSKE REGIJE	36
4.4.1	Velikost, poselitev in prebivalstvo gorenjske regije	37
4.4.1.1	Mestna občina Kranj.....	38
4.4.1.2	Občina Jesenice	39
4.4.1.3	Občina Radovljica.....	39
4.4.1.4	Občina Škofja Loka.....	40
4.4.1.5	Občina Bled.....	40
4.4.2	Gospodarstvo gorenjske regije	41
4.4.2.1	Turizem	41
4.4.2.2	Gospodarstvo gorenjske regije	42
5	INTEGRALNI SISTEMI ZA RAVNANJE Z ODPADKI V GORENJSKI REGIJI .	43
5.1	REGIONALNI CENTER ZA RAVNANJE Z ODPADKI.....	44
5.2	REGIJSKI CENTRI ZA RAVNANJE Z ODPADKI.....	45
5.2.1	CERO Gorenjska	45
5.2.2	Odlagališče Mala Mežakla.....	46
5.2.3	Odlagališče nenevarnih odpadkov Kovor	47
6	ANALIZA ANKETE	48
7	ZAKLJUČEK.....	55
	LITERATURA IN VIRI.....	56
	PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK.....	61

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Količina nastalih odpadkov v letih 2011 in 2012 po regijah v (t).....	28
Graf 2: Količina vseh nastalih in nevarnih odpadkov v letih 2011 in 2012 v gorenjski regiji (t).....	29
Graf 3: Količina nastalih vseh odpadkov po posameznih občinah v Gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (log-merilo).....	31
Graf 4: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) po občinah in načini ravnanja v letu 2012 (log-merilo).....	32
Graf 5: Količina nastalih nevarnih odpadkov po posameznih občinah v gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (log-merilo).....	34
Graf 6: Količine nastalih nevarnih odpadkov po občinah in načini ravnanja v 2012 (log-merilo).....	36
Graf 7: Starostna struktura vprašanih.....	49
Graf 8: Prebivališče vprašanih.....	49
Graf 9: Ločevanje odpadkov.....	50
Graf 10: Ravnanje z biološkimi odpadki.....	50
Graf 11: Razumevanje napisov na zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov.....	51
Graf 12: Uporaba embalaže za enkratno uporabo.....	52
Graf 13: Ravnanje z nevarnimi odpadki.....	52
Graf 14: Mnenje o ravnanju z odpadki.....	53
Graf 15: Informiranje prihodnjih generacij.....	54
Graf 16: Podpora predelovalnicam odpadkov.....	54

KAZALO SLIK

Slika 1: Hierarhija načinov ravnanja z odpadki.....	16
Slika 2: Elementi integralnega sistema za ravnanje z odpadki.....	17
Slika 3: Nevarni odpadki.....	20
Slika 4: Količine nastalih odpadkov po občinah gorenjske regije v kg za leto 2012.....	37
Slika 5: Mestna občina Kranj, 2014.....	39
Slika 6: Odlagališče odpadkov Tenetiše na Gorenjskem.....	47

KAZALO TABEL

Tabela 1: Lastnosti, zaradi katerih se odpadki uvrščajo med nevarne.....	6
Tabela 2: Številka in naziv skupine odpadkov.....	9
Tabela 3: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) v Sloveniji leta 2011 in 2012 po statističnih regijah.....	27
Tabela 4: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) po občinah in načini ravnanja v letu 2012.....	30
Tabela 5: Količina vseh nastalih odpadkov po občinah v gorenjski regiji v letih 2011 in 2012 (t).....	31
Tabela 6: Količina nastalih nevarnih odpadkov za občine v gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (t).....	33
Tabela 7: Količine nastalih nevarnih odpadkov v tonah po občinah in načini ravnanja z njimi v letu 2012 (t).....	35
Tabela 8: Statistični podatki o občinah v gorenjski regiji.....	38
Tabela 9: Minimalne kapacitete objektov in naprav za ravnanje z odpadki.....	44

1 UVOD

Odpadki dandanes predstavljajo velik problem. V preteklosti so se mnogi odpadki le odlagali, le redki med njimi pa predelovali, in tudi ločenega zbiranja odpadkov ni bilo. Vsi ti nereciklirani odpadki so pustili resne posledice na tleh, v vodi in vsem našem ostalem življenjskem okolju. Zavedati se je treba, da je vsak izdelek, pa naj gre za knjigo, avto ali obleko, ko se ga naveličamo ali ga ne potrebujemo več, le odpadek, ki ga bomo zavrgli. S tem pa bomo zavrgli tudi naravne vire, iz katerih je narejen. Mnogi zavrženi izdelki vsebujejo tudi nevarne snovi, ki na planetu puščajo trajno škodo. Naravno okolje je nekaj najlepšega, polno je najrazličnejših bitij in rastlin, samo od nas pa je odvisno, ali bomo znali te prekrasne naravne vrednote ohraniti in omogočiti, da jih bodo spoznali tudi naši zanamci. Direktiva Evropskega parlamenta o odpadkih 2008/98/EC uvaja številne novosti, predvsem pa države članice Evropske unije postavlja pred težko nalogo, saj morajo sprejeti odločitve in ukrepe za ponovno predelavo čim večje količine odpadkov ter zmanjšanje onesnaževanja okolja z nastankom novih.

Med najpomembnejšimi nalogami držav se je znašlo ukrepanje v smislu zmanjšanja nastanka odpadkov. Ljudje smo namreč po naravi veliki potrošniki in dnevno ustvarimo ogromno količino odpadkov, kar je skrb zbujujoče dejstvo in države sili k ukrepanju, predvsem pa širjenju zavesti, da bi se jih ustvarjalo čim manj. Poleg tega se ljudi spodbuja, da določene izdelke, za katere so morda mislili, da niso več smiselni za uporabo, ponovno uporabijo. Države bodo morale čim več odpadkov reciklirati in jih vrniti v ponovno uporabo, pri čemer še kako drži dejstvo, da kar je za nekoga odpadek, je za nekoga drugega lahko povsem uporabna stvar. Odstranjevanje odpadkov je torej nekaj, kar je najmanj zaželeno in kar naj bi države uporabljale v čim manjšem deležu.

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Problematika ravnanja z odpadki v Sloveniji predstavlja velik problem. Po vstopu Slovenije v EU in implementaciji okoljske zakonodaje EU v slovenski pravni red je država s predpisi sprejela standarde EU in se s problematiko ravnanja z odpadki začela intenzivneje ukvarjati, vendar pa je še vedno premalo konkretnih rešitev. Po uvajanju različnih rešitev, kot so izgradnje čistilnih naprav, filtrov za čiščenje plinov, urejenih odlagališč odpadkov, se je na podlagi načel trajnostnega razvoja oblikoval povsem drugačen pogled na ravnanje z njimi. V državah, ki imajo to področje dobro urejeno, so na nivoju regij, občin in lokalnih skupnosti dosegli tudi 70–80 % manj odloženih odpadkov.

Spoznali so, da predstavljajo odpadki vir neizkoriščenih dragocenih surovin in tega se vse bolj zavedamo tudi v Sloveniji. EU poudarja reciklažo in ponovno uporabo odpadnih materialov, ki so se v preteklosti odlagali brez predhodne izrabe.

V nekaterih statističnih regijah še vedno odložijo okoli dve tretjini zbranih mešanih komunalnih odpadkov. Vse prepogosto beremo, koliko divjih odlagališč se nahaja v Sloveniji, da podjetja, ki si želijo uvesti predelavo odpadkov, ne dobijo koncesije, hkrati pa vse pogosteje vidimo odnos Slovencev do ločevanja odpadkov. Podobno je tudi stanje v gorenjski regiji. Pomembno je ozaveščanje ljudi in drugih subjektov, ki povzročajo nastanek odpadkov, z načini ravnanja z njimi.

1.2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKEGA DELA

Namen diplomskega dela je predstaviti nastale količine odpadkov v letih 2011 in 2012 v gorenjski regiji, opredeliti pomen obdelave in predelave odpadkov, njihovo nevarnost z vidika zdravja ljudi in onesnaževanja okolja, veljavno zakonodajo na področju ravnanja z odpadki. Gorenjska regija zajema Mestno občino Kranj, Občino Bled, Občino Bohinj, Občino Cerklje na Gorenjskem, Občino Gorenja vas - Poljane, Občino Gorje, Občino Jesenice, Občino Jezersko, Občino Kranjska Gora, Občino Naklo, Občino Preddvor, Občino Šenčur, Občino Škofja Loka, Občino Tržič, Občino Železniki, Občino Žiri in Občino Žirovnica. Zelo pomembno je, da se ljudje začnemo zavedati svoje odgovornosti za onesnaženje narave in spremenimo odnos do okolja in odpadkov. Nanje nikakor ne smemo več gledati kot na nekaj umazanega, ampak kot na nekaj, kar lahko omogoča preživetje in lepšo prihodnost. Z razvojem predelave odpadkov se namreč odpirajo nove delovna mesta, zaradi česar se zmanjšuje brezposelnost, prav tako pa se zmanjšuje nevarnost za onesnaženje okolja in izboljšujejo pogoji za kakovostno življenje posameznika. V praktičnem delu naloge bomo ljudi spodbudili k reševanju ankete in jih tako tudi povabili k ohranjanju čistega okolja z ustreznimi načini ravnanja z odpadki.

Cilji diplomske naloge so naslednji:

- opredelitev pojmov odpadek, razvrščanje odpadkov in ravnanje z odpadki;
- pregled količine nastalih odpadkov v Sloveniji in na Gorenjskem ter možnosti njihove predelave;
- iskanje možnosti za zmanjšanje količine odpadkov in izboljšanje gospodarskega razvoja;
- opredelitev zakonodaje;
- analiza in predstavitev mnenja posameznikov glede odpadkov, njihovega recikliranja in gospodarskih priložnosti;
- predlaganje izboljšav.

1.3 METODOLOŠKI VIDIK

Pri pisanju diplomske naloge bomo uporabili deskriptivno metodo iskanja podatkov, metodo kompilacije in primerjalno analizo. Za nazornejšo predstavitev obravnavane tematike bomo sestavili anketo o ravnanju z odpadki. Vprašalniki bodo razdeljeni v širšem krogu, tudi na socialnem omrežju facebook in med sošolci. Ostale vire za

izdelavo diplomske naloge bomo iskali v slovenski in tuji literaturi ter na spletu.

Obravnavo tematike omejuje število anketirancev in njihova resnost. Nekateri anketiranci morda niso dovolj informirani o ravnanju z odpadki.

2 ZAKONODAJA O RAVNANJU Z ODPADKI

2.1 VELJAVNA ZAKONODAJA V EU

Na področje ravnanja z odpadki v Evropski uniji vplivajo številni predpisi, zlasti nova Direktiva o odpadkih (2008/98/ES), ki države članice Evropske unije spodbuja, naj pri razvijanju svojih nacionalnih politik uveljavljajo hierarhijo ravnanja z odpadki, po kateri je na prvem mestu preprečevanje nastajanja odpadkov.

Evropska zakonodaja nalaga državam članicam obveznost izpolnjevati okoljske cilje. V skladu z zavezujočo hierarhijo ravnanja z odpadki so dolžne:

- preprečevati nastajanje odpadkov,
- pripraviti odpadke za njihovo ponovno uporabo,
- reciklirati,
- izvajati druge predelave, npr. termično, in
- odstranjevati odpadke.

Skupni cilj EU je oblikovati družbo recikliranja, ki se poskuša izogibati nastajanju odpadkov in uporabljati odpadke kot sekundarne surovine (http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/odpadki/evropski_teden_zmanjsevanja_%20odpadkov_2012/, 14. 4. 2014).

2.2 VELJAVNA ZAKONODAJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

Na področju ravnanja z odpadki v Republiki Sloveniji velja precejšnje število predpisov, zato smo zajeli samo tiste, ki se nanašajo neposredno na ravnanje z odpadki:

- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 103/11),
- Uredba o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14),
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/13),
- Uredba o odpadnih oljih (Uradni list RS, št. 24/12),
- Pravilnik o skladiščenju izrabljenih gum (Uradni list RS, št. 37/11),
- Uredba o izrabljenih vozilih – NPB (Uradni list RS, št. 32/11, 45/11, 26/12),
- Uredba o izrabljenih vozilih (Uradni list RS, št. 32/11, 45/11),
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o prepovedi izvoza kovinskega živega srebra ter nekaterih spojin in zmesi živega srebra ter varnem skladiščenju

- kovinskega živega srebra (Uradni list RS, št. 95/10),
- Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom (Uradni list RS, št. 39/10),
 - Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (Uradni list RS, št. 3/10),
 - Uredba o ravnanju z izrabljenimi gumami (Uradni list RS, št. 63/09),
 - Uredba o ravnanju z odpadnimi zdravili (Uradni list RS, št. 105/08),
 - Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastajajo pri opravljanju zdravstvene in veterinarske dejavnosti ter z njima povezanih raziskavah (Uradni list RS, št. 89/08),
 - Uredba o ravnanju z amalgamskimi odpadki, ki nastanejo pri opravljanju zdravstvene dejavnosti in z njo povezanih raziskavah (Uradni list RS, št. 89/08),
 - Uredba o pristaniških zmogljivostih za prevzem ladijskih odpadkov in ostankov tovora (Uradni list RS, št. 78/08),
 - Uredba o ravnanju z odpadnimi nagrobnimi svečami (Uradni list RS, št. 78/08),
 - Uredba o ravnanju z odpadnimi jedilnimi olji in mastmi (Uradni list RS, št. 70/08),
 - Uredba o emisiji snovi pri odvajanju izcedne vode iz odlagališč odpadkov (Uradni list RS, št. 62/08)
 - Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu (Uradni list RS, št. 62/08),
 - Uredba o predelavi nenevarnih odpadkov v trdno gorivo (Uradni list RS, št. 57/08),
 - Uredba o ravnanju z odpadki, ki vsebujejo azbest (Uradni list RS, št. 34/08),
 - Uredba o ravnanju z odpadki, ki nastanejo pri gradbenih delih (Uradni list RS, št. 34/08),
 - Uredba o obdelavi odpadkov v premičnih napravah (Uradni list RS, št. 34/08),
 - Uredba o izvajanju Uredbe (ES) št. 1013/2006 o pošiljkah odpadkov (Uradni list RS, št. 71/07),
 - Uredba o ravnanju z odpadnimi fitofarmaceutskimi sredstvi, ki vsebujejo nevarne snovi (Uradni list RS, št. 119/06)
 - Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta ES o obstojnih organskih onesnaževalih (Uradni list RS, št. 4/05),
 - Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki (Uradni list RS, št. 21/01),
 - Uredba o količini odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida, ki se odvajajo v vode, in o emisiji snovi v zrak iz proizvodnje titanovega dioksida (Uradni list RS, št. 64/00).

2.2.1 Zakon o varstvu okolja

Na področju ravnanja z okoljem velja krovni Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06) v nadaljevanju (ZVO1 – UPB1), ki ureja varstvo okolja pred obremenjevanjem kot temeljni pogoj za trajnostni razvoj in v tem okviru določa temeljna načela varstva okolja, ukrepe, spremljanje stanja okolja in informacije o okolju, ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, javne službe varstva okolja in druga z varstvom okolja povezana vprašanja. Varstvo okolja je pomembno z vidika spodbujanja in usmerjanje družbenega razvoja, na podlagi česar bi lahko ustvarili dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje, in mu omogočili kakovostni način življenja. Sem sodi tudi biotska raznolikost. Odpadki in njihovo nenadzorovano odlaganje lahko privedejo do izumrtja določenih živalskih in rastlinskih vrst, kar pa pomeni z vidika biotske raznolikosti velik udarec za naravo. Zakon o varstvu okolja je podlaga za vse nadaljnje predpise, tudi tiste, ki urejajo problematiko ravnanja s posameznimi vrstami odpadkov.

2.2.2 Uredba o odpadkih

Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 103/11) določa obvezno ravnanje z odpadki, pogoje za izvajanje zbiranja, prevažanja, posredovanja, trgovanja, predelave (Priloga 2) in odstranjevanja odpadkov (Priloga 3), klasifikacijski seznam odpadkov (Priloga 4) in obveznost poročanja Evropski Komisiji. V Tabeli 1, ki je sestavni del te uredbe, so določene lastnosti, zaradi katerih se odpadki uvrščajo med nevarne.

2.2.2.1 Lastnosti, zaradi katerih se odpadki uvrščajo med nevarne odpadke

V tabeli 1 Uredbe o odpadkih, ravnanju z nevarnimi odpadki, so opisane nevarne lastnosti odpadkov, ki se jih klasificira v naslednje skupine (priloga 1).

Oznaka nevarne lastnosti	Opis nevarne lastnosti
H 1	Eksplozivnost
H 2	Oksidativnost
H 3 – A	Lahko vnetljivost
H 3 – B	Vnetljivost
H 4	Dražilnost
H 5	Zdravju škodljivo
H 6	Strupenost
H 7	Rakotvornost
H 8	Jedkost
H 9	Infektivnost
H 10	Strupenost za reprodukcijo
H 11	Mutagenost

Oznaka nevarne lastnosti	Opis nevarne lastnosti
H 12	Snovi, ki sproščajo strupene pline ob stiku z zrakom, vodo ali kislino
H 13	Snovi, za katerega obstaja možnost, da se iz njih izlužijo snovi, ki imajo eno od lastnosti iz prejšnjih točk tabele
H 14	Ekotoksičnost

*Tabela 1: Lastnosti, zaradi katerih se odpadki uvrščajo med nevarne
(Vir: prirejeno po: http://www.uradni-list.si/files/RS_-2008-034-01358-OB~P004-0000.PDF#!/pdf, 21. 5. 2014)*

2.2.2.2 Postopki predelav odpadkov

Postopek predelave odpadkov po Uredbi o odpadkih (Ur. l. št. 103/2011, priloga 2) vključuje naslednje postopke:

- R1 – Uporaba predvsem kot gorivo ali drugače za pridobivanje energije (*)
- R2 – Pridobivanje topil/regeneracija
- R3 – Recikliranje/pridobivanje organskih snovi, ki se ne uporabljajo kot topila (vključno s kompostiranjem in drugimi procesi biološkega preoblikovanja)
- R4 – Recikliranje/pridobivanje kovin in njihovih spojin
- R5 – Recikliranje/pridobivanje drugih anorganskih materialov (**)
- R6 – Regeneracija kislin ali baz
- R7 – Predelava sestavin, ki se uporabljajo za zmanjšanje onesnaževanja
- R8 – Predelava sestavin iz katalizatorjev
- R9 – Ponovno rafiniranje olja ali drugi načini ponovne uporabe olja
- R10 – Vnos v ali na tla v korist kmetijstvu ali za ekološko izboljšanje
- R11 – Uporaba odpadkov, pridobljenih s katerim koli od postopkov, označenih z R1 do R10
- R12 – Izmenjava odpadkov za predelavo s katerim koli od postopkov, označenih z R1 do R11
- R13 – Skladiščenje odpadkov do katerega koli postopka, označenega z R1 do R12 (razen začasnega skladiščenja do zbiranja na mestu nastanka odpadkov) (****)

(*) To vključuje sežigalnice za predelavo trdnih komunalnih odpadkov pod predpisanimi pogoji (glej prilogo 2 Uredbe).

(**) To vključuje uplinjanje in pirolizo z uporabo sestavin, kot so kemikalije.

(***) To vključuje čiščenje tal, katerega rezultat je predelava zemlje in recikliranje anorganskih gradbenih materialov.

(****) Če ni druge ustrezne R-kode, lahko to vključuje predhodne postopke pred predelavo, vključno s pred obdelavo, med drugim razgradnjo, razvrščanje, drobljenje, stiskanje, peletiranje, sušenje, mletje, kondicioniranje, ponovno pakiranje, ločevanje, spajanje ali mešanje pred katerim koli postopkom,

označenim z R1 do R11.

(*****) Začasno skladiščenje pomeni predhodno skladiščenje v skladu s 27. točko 3. člena te uredbe.

2.2.2.3 Postopki odstranjevanja

Postopki odstranjevanja odpadkov po Uredbi o odpadkih (Uradni list št. 103/2011, priloga 3) vključujejo naslednje postopke.

- D1 – Odlaganje v ali na zemljo (npr. odlaganje na odlagališčih itd.)
- D2 – Obdelava v zemlji (npr. biološka razgradnja tekočih odpadkov ali mulja v tleh itd.)
- D3 – Globinsko injektiranje (npr. injektiranje odpadkov, ki se lahko črpajo, v vrtine, solne jaške ali naravno dana odlagališča itd.)
- D4 – Površinska zajezitev (npr. vlivanje tekočih odpadkov ali mulja v jame, ribnike ali lagune itd.)
- D5 – Posebej projektirano odlagališče (npr. odlaganje v posamezne obložene celice s pokrovom, ločene med seboj in od okolja itd.)
- D6 – Izpuščanje v vode, razen v morja/oceane
- D7 – Izpuščanje v morja/oceane, vključno z odlaganjem na morsko dno
- D8 – Biološka obdelava, ki ni določena drugje v tej prilogi, pri kateri nastanejo končne spojina ali mešanice, ki se odstranjujejo s katerim koli od postopkov, označenih z D1 do D12
- D9 – Fizikalno-kemična obdelava, ki ni določena drugje v tej prilogi, pri kateri nastanejo končne spojine ali mešanice, ki se odstranjujejo s katerim od postopkov, označenih z D1 do D12 (npr. izparevanje, sušenje, kalcinacija itd.)
- D10 – Sežiganje na kopnem
- D11 – Sežiganje na morju (*)
- D12 – Trajno skladiščenje (npr. nameščanje posod v rudnik itd.)
- D13 – Spajanje ali mešanje pred izvajanjem katerega koli od postopkov, označenih z D1 do D12 (**)
- D14 - Ponovno pakiranje pred izvajanjem katerega koli od postopkov, označenih z D1 do D13
- D15 – Skladiščenje do katerega koli od postopkov, označenih z D1 do D14 (razen začasnega skladiščenja, do zbiranja, na mestu nastanka odpadkov) (***)

2.2.2.4 Klasifikacijski seznam odpadkov

V tabeli 2 je klasifikacijski seznam odpadkov, po katerem se ugotovita še vir nastanka odpadkov, naveden v skupinah odpadkov od 01 do 12 ali 17 do 20, in ustrezna klasifikacijska številka odpadka (razen klasifikacijskih števil v teh skupinah, ki se končajo z 99). Posamezna proizvodna enota lahko uvrsti svoje dejavnosti kot vir nastanka odpadkov v več skupin odpadkov. Tako na primer proizvajalec avtomobilov poišče svoje odpadke v skupinah 12 (odpadki iz

oblikovanja in površinske obdelave kovin), 11 (anorganski odpadki iz obdelave in površinske zaščite kovin) in 08 (odpadki sredstev za površinsko zaščito, odvisno od različnih korakov med proizvodnjo (priloga 4).

Ločeno zbrana odpadna embalaža (vključno z mešanicami različnih embalažnih materialov) se uvrsti v podskupino 15 01 in ne v podskupino 20 01. Če v skupinah odpadkov od 01 do 12 ali od 17 do 20 ni ustrezne klasifikacijske številke, je treba upoštevati skupine 13, 14 in 15. Če tudi nobena od klasifikacijskih števil v skupinah 13, 14 in 15 ni ustrezna, se za določitev odpadka uporabi skupina 16. Če odpadka ni niti v skupini 16, se za določitev odpadka uporabi klasifikacijska številka, ki se konča z 99 (drugi tovrstni odpadki), iz tistega dela klasifikacijskega seznama, ki ustreza dejavnosti iz dvoštevilčnih skupin odpadkov (priloga 7).

01	Odpadki iz iskanja, rudarjenja, dejavnosti kamnolomov, fizikalne in kemične predelave mineralnih surovin
02	Odpadki iz kmetijstva, vrtnarstva, ribogojstva, gozdarstva, lova in ribištva, priprave in predelave hrane
03	Odpadki iz obdelave in predelave lesa ter proizvodnje ivernih plošč in pohištva, vlaknin, papirja in kartona
04	Odpadki iz industrije usnja, krzna in tekstilij
05	Odpadki iz rafinerij nafte, čiščenja zemeljskega plina in pirolize premoga
06	Odpadki iz anorganskih kemijskih procesov
07	Odpadki iz organskih kemijskih procesov
08	Odpadki iz proizvodnje, priprave, dobave in uporabe sredstev za površinsko zaščito (barve, laki in emajli), lepil, tesnilnih mas in tiskarskih barv
09	Odpadki iz fotografske industrije
10	Odpadki iz termičnih procesov
11	Odpadki iz kemične obdelave in površinske zaščite kovin in drugih materialov; hidrometalurgija barvnih kovin
12	Odpadki iz postopkov oblikovanja ter fizikalne in mehanske površinske obdelave kovin in plastike
13	Oljni odpadki in odpadki težkih goriv (razen jedilnih olj iz točk 05 in 12)
14	Odpadna organska topila, hladilna sredstva in potisni plini (07 in 08)
15	Odpadna embalaža, absorbenti, čistilne krpe, filtrirna sredstva in zaščitna oblačila, ki niso navedeni drugje
16	Odpadki, ki niso navedeni drugje v klasifikacijskem seznamu
17	Gradbeni odpadki in odpadki iz rušenja objektov (vključeno z zemeljskimi izkopi iz onesnaženih območij)
18	Odpadki iz zdravstva ali veterinarstva in/ali z njima povezanih raziskav (razen odpadkov iz kuhinj in restavracij, ki ne izhajajo neposredno iz zdravstva ali veterinarstva)
19	Odpadki iz naprav za ravnanje z odpadki, čistilnih naprav ter priprave pitne

	vode in vode za industrijsko rabo
20	Komunalni odpadki (gospodinjski in njim podobni odpadki iz trgovine, proizvodnih, poslovnih, storitvenih in drugih dejavnosti ter javnega sektorja), vključno z ločenimi frakcijami

Tabela 2: Številka in naziv skupine odpadkov

(Vir: prirejeno po: https://www.uradni-list.si/files/RS_-2011-103-04514-OB~P004-0000.PDF#!/pdf, 21. 5. 2014)

2.2.2.5 Ukrepi za preprečevanje nastajanja odpadkov

V prilogi 5 so navedeni ukrepi, ki lahko vplivajo na okvirne pogoje, povezane z nastajanjem odpadkov:

1. Uporaba ukrepov načrtovanja ali drugih ekonomskih instrumentov, ki spodbujajo učinkovito rabo virov.
2. Spodbujanje raziskav in razvoja na področju doseganja čistejših, manj potratnih proizvodov in tehnologij ter širjenje in uporaba izsledkov takih raziskav in razvoja.

Oblikovanje učinkovitih in pomembnih kazalnikov obremenitve okolja, povezanih z nastajanjem odpadkov, katerih namen je prispevati k preprečevanju nastajanja odpadkov na vseh ravneh na ravni Skupnosti, ukrepanja lokalnih organov in države (https://www.uradni-list.si/files/RS_-2011-103-04514-OB~P005-0000.PDF#!/pdf, 21. 5. 2014).

Ukrepi, ki lahko vplivajo na faze zasnove, proizvodnje in distribucije:

1. Spodbujanje okoljsko primerne zasnove (sistematična vključitev okoljskih vidikov v zasnovo proizvoda, da se izboljša okoljska učinkovitost proizvoda v njegovem celotnem življenjskem krogu).
2. Zagotavljanje informacij o tehnikah preprečevanja nastajanja odpadkov, da se olajša izvajanje najboljših razpoložljivih tehnologij in tehnik v industriji.
3. Organizacija usposabljanja pristojnih organov o vključitvi zahtev za preprečevanje nastajanja odpadkov v dovoljenja skladno s to uredbo in predpisom o urejanju vrste dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega.
4. Vključitev ukrepov za preprečevanje nastajanja odpadkov v napravah, za katere se ne uporablja predpis o urejanju vrste dejavnosti in naprav, ki lahko povzročijo onesnaževanje okolja večjega obsega. Taki ukrepi lahko po potrebi vključujejo ocene ali operativne programe preprečevanja nastajanja odpadkov.
5. Ozaveščanje zaposlenih ali zagotavljanje finančne pomoči, pomoči pri odločanju ali druge pomoči podjetjem. Taki ukrepi so še zlasti učinkoviti, kadar so usmerjeni in prilagojeni malim in srednje velikim podjetjem ter

- delujejo preko vzpostavljenih poslovnih omrežij.
6. Uporaba prostovoljnih dogovorov, združenj potrošnikov/proizvajalcev ali sektorskih pogajanj, da ustrezna podjetja ali industrijski sektorji določijo svoje lastne načrte ali cilje za preprečevanje nastajanja odpadkov, zamenjava nevarnih surovin z manj nevarnimi.
 7. Spodbujanje verodostojnih sistemov za ravnanje z okoljem, vključno s Shemo EMAS (ECO – Management Audit Scheme – sistem EU za okoljevarstveno vodenje organizacij), ki je namenjena spodbujanju primernejšega ravnanja z okoljem in obveščanju javnosti o vplivih njihovih dejavnosti na okolje, in Slovenskim standardom SIST EN ISO 14001 : 2005.

Ukrepi, ki lahko vplivajo na fazo potrošnje in uporabe:

1. ekonomski instrumenti, kot so spodbude za čiste nakupe ali uvedba obveznega plačila potrošnikov za dani izdelek ali enoto embalaže, ki bi bila sicer zagotovljena brezplačno;
2. uporaba kampanj za ozaveščanje in obveščanje širše javnosti ali določene skupine potrošnikov;
3. spodbujanje verodostojnih znakov za okolje;
4. dogovori z industrijo, npr. z združenji proizvajalcev, kot so dogovori v okviru integriranih politik do proizvodov, ali s prodajalci na drobno o razpoložljivosti informacij o preprečevanju nastajanja odpadkov in proizvodih, ki na okolje vplivajo manj škodljivo;
5. pri javnih in zasebnih naročilih vključevanje okoljskih meril in meril za preprečevanje nastajanja odpadkov v javne razpise in pogodbe v skladu s Priročnikom o okoljskih javnih naročilih, ki ga je 29. oktobra 2004 objavila Evropska komisija;
6. spodbujanje ponovne uporabe in/ali popravila ustreznih zavrženih proizvodov ali njihovih delov, zlasti s pomočjo izobraževalnih, ekonomskih, logističnih ali drugih ukrepov, kot so na primer podpora pooblaščenim centrom in mrežam za popravilo in ponovno uporabo ali vzpostavitev takih centrov in mrež zlasti na gosto naseljenih območjih.

2.2.2.6 Uredba o odlagališčih odpadkov

Uredba o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14) določa zahteve, ki jih morajo izpolnjevati odpadki, pravila ravnanja in druge pogoje za odlaganje odpadkov ter pogoje in ukrepe v zvezi z načrtovanjem, gradnjo, odlaganjem in zapiranjem odlagališča odpadkov ter ravnanje po njegovem zaprtju z namenom, da se v celotnem obdobju trajanja odlagališča zmanjšajo škodljivi vplivi na okolje, zlasti zaradi vplivov onesnaževanja površinske vode, podzemne vode, tal in zraka, in v zvezi z globalnim onesnaževanjem okolja zmanjšajo emisije toplogrednih plinov ter preprečijo tveganja za zdrave ljudi. Poleg tega uredba določa tudi pravila ravnanja in druge pogoje za odlaganje odpadkov v podzemna skladišča in za skladiščenje

kovinskega živega srebra, ki se šteje za odpadek.

2.2.2.7 Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami

Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja z mešanimi komunalnimi odpadki (Uradni list RS, št. 21/2001) določa najmanjši obseg in vsebino ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami, ki morata biti zagotovljena v okviru opravljanja lokalne javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki. V okviru opravljanja javne službe je treba zagotoviti, da se iz celotnega snovnega toka komunalnih odpadkov, ki se zbirajo v okviru opravljanja javne službe, izločajo ločene in nevarne frakcije.

Izvajalec javne službe mora za izločanje ločenih frakcij zagotoviti:

- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbiralnicah ločenih frakcij,
- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbirnih centrih,
- prevzemanje kosovnih odpadkov v zbirnih centrih in na prevzemnih mestih kosovnih odpadkov ter razvrščanje zbranih komunalnih odpadkov v sortirnici,
- ločeno zbiranje in prevzemanje v zbiralnicah nevarnih frakcij,
- ločeno zbiranje in prevzemanje v premičnih zbiralnicah nevarnih frakcij,
- prevzem opreme, ki se uporablja v gospodinjstvu in vsebuje nevarne snovi, in
- razvrščanje zbranih komunalnih odpadkov v sortirnici.

V okviru javne službe je treba v naseljih urediti zbiralnice ločenih frakcij, opremljene za ločeno zbiranje:

- papirja in drobne lepenke, vključno z drobno odpadno embalažo iz papirja ali lepenke;
- drobne odpadne embalaže iz stekla;
- drobne odpadne embalaže iz plastike ali sestavljenih materialov in
- drobne odpadke embalaže iz kovine.

2.3 NACIONALNI PROGRAM VARSTVA OKOLJA (NPVO)

Nacionalni program varstva okolja (Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 ReNPVO, Uradni list št. 2/2006) je osnovni strateški dokument na področju varstva okolja, njegov cilj pa je splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov. V ta namen program opredeljuje cilje na posameznih področjih za določena časovna obdobja ter prednostne naloge in ukrepe za doseganje teh ciljev. Ministrstvo za okolje, prostor in energijo je pripravilo novi NPVO, kot to določa predlog novele zakona o varstvu okolja (ZVO).

Vzporedno s pripravo NPVO poteka priprava vrste operativnih programov, ki se

vsebinsko navezujejo na nacionalni program. Operativne programe sprejema vlada RS, sodelovanje javnosti pri njihovi pripravi pa poteka podobno kot NPVO.

Nacionalni program varstva okolja opredeljuje naslednje osnovne cilje po posameznih področjih:

- poudariti podnebne spremembe kot pomemben izziv v naslednjih letih in zmanjšati emisije toplogrednih plinov;
- zaščititi in ohraniti naravne sisteme, habitate, prosto živeče živalske in rastlinske vrste;
- prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje;
- ravnanje z odpadki in poraba obnovljivih in neobnovljivih naravnih virov, ki omogočajo trajnostno proizvodnjo in potrošnjo.

Strategija o nacionalnem programu varstva okolja ter instrumenti za doseg ciljev NPVO so:

- priprava in sprejem nove in dosledno izvajanje obstoječe zakonodaje;
- trajnostna raba naravnih virov;
- vključevanje zahtev varstva okolja pri načrtovanju prostorskega razvoja;
- integracija oziroma upoštevanje okoljskih vsebin v sektorskih politikah;
- okoljske tehnologije;
- spodbujanje trajnostne proizvodnje in potrošnje;
- ekonomska politika varstva okolja;
- dvig okoljske ozaveščenosti in dialog z vsemi zainteresiranimi ter sodelovanje javnosti;
- sanacija degradiranih območij.

V nadaljevanju se bomo osredotočili na operativne programe, ki obravnavajo problematiko ravnanja z odpadki (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO41>, 14. 5. 2014):

- Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki,
- Operativni program odstranjevanja polikloriranih bifenilov in polikloriranih ter fenilov za obdobje od 2009 do konca 2012,
- Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov (marec 2008),
- Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006–2008,
- Operativni program ravnanja z gradbenimi odpadki za obdobje od 2004 do konca 2008,
- Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov,

- Operativni program zmanjševanja in preprečevanja onesnaženja zaradi odpadkov iz proizvodnje titanovega dioksida za obdobje od leta 2004 do konca leta 2007,
- Operativni program ravnanja z baterijami in akumulatorji za obdobje 2003–2006,
- Operativni program ravnanja z odpadnimi olji za obdobje od 2003 do konca 2006,
- Operativni program odstranjevanja polikloriranih bifenilov in polikloriranih terfenilov za obdobje od 2003 do konca 2006,
- Operativni program ravnanja z embalažo in odpadno embalažo za obdobje od 2002 do konca 2007.

2.4 PROGRAM VARSTVA OKOLJA ZA GORENJSKO REGIJO

Regionalni razvojni program Gorenjske 2007–2013 je temeljni programski dokument na regionalni ravni. Nastajal je od novembra 2005 do septembra 2006, v partnerskem sodelovanju gospodarstva, javnega in nevladnega sektorja. V odbore in projektne skupine Regionalnega razvojnega sveta Gorenjske je bilo v enem letu vključenih več kot 300 posameznikov z različnih strokovnih področij in iz 94 institucij oziroma podjetij. Dokument sestavljajo trije deli:

- analiza,
- strategija in
- programsko-projektno delo.

Za njegovo uresničevanje je načrtanih več kot 200 projektov, 31 ukrepov ter štiri *razvojne prednostne usmeritve, ki so zelena nit razvoja Gorenjske* (http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007–2013.pdf, 15. 5. 2014).

2.4.1 Tehnološki razvoj, podjetništvo, inovativnost

Razvoj gradijo na dinamičnem podjetništvu, ki bo globalno konkurenčno s prepoznavnimi sodobnimi industrijskimi panogami in IKT ter bo temeljilo na specialističnih vrhunskih znanjih.

2.4.2 Talenti in toleranca (razvoj človeških virov)

Cilj so povečati zaposlitveno konkurenčnost prebivalstva Gorenjske z ustanovitvijo tehniško-menedžerske univerze in prilagoditvijo sistema rednega izobraževanja potrebam regionalnega gospodarstva ter izboljšanja kakovosti življenja vseh generacij s sodobnimi programi socialnega varstva in krepitve zdravja z uvajanjem novih razvojnih programov za posebno ranljive skupine prebivalstva.

2.4.3 Turizem

Na področju turizma so osnovni cilji vzpostaviti učinkovito organizirano in prepoznavno turistično destinacijo, privlačne in donosne integralne turistične produkte, spodbujanje malega podjetništva v turizmu, zmanjševanje odvisnosti od sezone, povečevanje javnih, zasebnih in javno-zasebnih naložb v turizem, ustvarjanje 1000 novih delovnih mest.

2.4.4 Trajnostni razvoj

Osnovni cilji trajnostnega razvoja so urediti odvajanje in čiščenje odpadnih voda na vodozbirnem območju Save in Sore do sotočja v skladu z nacionalnim programom varstva okolja, vzpostaviti prometne povezave na območju celotne regije, tako da bodo usklajene z razvojem in potrebami gospodarstva in turizma, zmanjšati količine odpadkov, pripeljanih na deponijo, oživiti mestna in vaška jedra, vključiti potencialne naravne in kulturne dediščine območja TNP in drugih zavarovanih območij v razvoj prizadevanja lokalnih okolij.

2.5 STRATEGIJA TRAJNOSTNEGA RAZVOJA V GORENJSKI REGIJI

»Gorenjska razvojna regija je na pomembni razvojni prelomnici. Obdobje nove, finančne perspektive 2007–2013 bo pokazalo, ali se je regija sposobna preobraziti iz industrijske regije v regijo, ki bo soustvarjala razvojne smernice« (http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007–2013.pdf, 15. 5. 2014).

Strateški razvojni program Gorenjske za obdobje 2007–2013 temelji na:

- Gorenjcih in njihovem znanju, želji po znanju, inovativnosti in kreativnosti;
- uporabi sodobnih tehnologij in podjetniškem pristopu v gospodarstvu;
- turizmu, ki bo temeljil na bogati naravni in kulturni dediščini.

Graditi prihodnjo Gorenjsko kot skupnost, kjer bodo v zdravem alpskem okolju želeli ljudje delati, živeti in se zabavati ter v polnosti uresničevali svojo ustvarjalnost in podjetniške ideje, je razvojna vizija, opredeljena v Regionalnem razvojnem programu Gorenjske 2007–2013. Vizijo bodo dosegali:

- z vzpostavitvijo dinamične ekonomije, ki bo temeljila na vrhunskem znanju, moderni industriji in informacijsko-komunikacijski tehnologiji;
- z visoko vpletenostjo, angažiranjem in sodelovanjem ljudi, strokovnjakov, podjetij in organizacij;
- s fleksibilnostjo, ustvarjalnostjo, podjetnostjo in odprtim dialoškim mišljenjem in ravnanjem;
- s povezovanjem javnega in zasebnega interesa, kapitala in znanja;
- z jasno identiteto znotraj Slovenije in odprtostjo navzven;

- z ohranjanjem alpskega okolja in upoštevanjem načel trajnostnega razvoja.

Vizijo gradijo trije ključni strateški cilji (http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007–2013.pdf, 15. 5. 2014):

- Ustvariti gospodarsko dinamično gorenjsko regijo, ki bo temeljila na vrhunskem znanju, sodobnih industrijah (IKT, telekomunikacije, moderne tehnologije v kovinski industriji, zdravstvu ipd.) in turizmu.
- Razvijati kakovostno usposobljene in ustvarjalne ljudi, tako domače kot iz tujine, ki bodo usmerjeni v inovativnost, podjetništvo in v panoge, ki bodo podpirale regijsko gospodarstvo, samozaposlovanje in ustvarjanje novih, visokokakovostnih delovnih mest.
- Ohranjati poseljenost alpske krajine, čisto naravo ter zagotoviti zdrave in visokokakovostne življenjske razmere v povezani ter do drugačnosti strpni socialni skupnosti.

2.6 INTEGRALNO RAVNANJE Z ODPADKI

Strategije integralnega (celotno ravnanje) gospodarjenja z odpadki zajema različna ravnanja in razpoložljive možnosti.

Strategija »zero waste« učinkovito zmanjšuje možnosti spremembe gospodarjenja z odpadki od sedanjega čim cenejšega odstranjevanja odpadkov k cilju uporabe surovin z visoko dodano vrednostjo. Integralno gospodarjenje z odpadki zadržuje prehod na nov pristop k odpadkom, če želimo doseči trajnostno sonaravni razvoj.

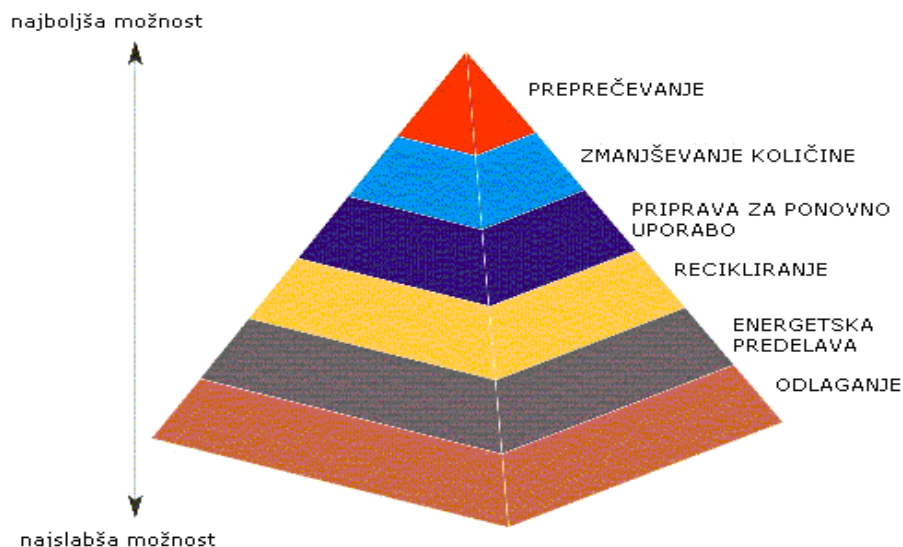
Koncept »zero waste« (brez odpadka) zahteva spremenjeni način razmišljanja. Osnovni cilj ni iskanje poti, kako se odpadkov znebiti, ampak zagotavljanje trajnostnega načina uporabe materialov ter spodbujanje recikliranja in ponovne uporabe. Z ustreznim preoblikovanjem izdelkov in ustreznim ravnanjem z njimi lahko postanemo družba brez odpadkov. Ponovna izraba odpadkov z vključevanjem v reciklirne sheme in procese predstavlja vodilo ekonomskih aktivnosti in trajnostnega razvoja.

Na sliki 1 je prikazana hierarhija ukrepov integralnega ravnanja z odpadki. V integralnem pristopu se za vse življenjske cikle proizvoda vrstijo ukrepi po naslednjem zaporedju:

- preprečevanje nastajanja odpadkov;
- priprava odpadkov za ponovno uporabo;
- recikliranje odpadkov;
- druga predelava odpadkov (npr. sežig) in
- na koncu odlaganje odpadkov na deponijo.

Če bi se vsi ljudje držali teh korakov, bi se količina odpadkov, ki končajo v naravi ali

na deponiji, zagotovo zmanjšala (<http://www.ssepf.si/pdf/baza-zapiskov/2014-02-18/Okoljski%20management-zapiski.pdf>, 3. 6. 2014).

Slika 1: Hierarhija načinov ravnanja z odpadki

(Vir: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vs/Gradiva_ESS/Impletum/IMPLETUM_12EKONOMIST_Ekologija_Husic.pdf, 24. 8. 2014)

Z izbiro ustreznega načina ravnanja z odpadki se mora paziti na ekološko, ekonomsko, družbeno in zakonsko zadovoljivost določene regije. Ekonomski vidik vsebuje stroške in koristi izvedbe ter eventualno razpoložljiva sredstva iz proračuna. Okoljski vidik zajema oceno lokalne (npr. onesnaževanje podtalnice, deponija odpadkov), regionalne (npr. izčrpavanje naravnih virov) in globalne problematike (npr. ozonske luknje). V družbeni vidik štejemo vpliv na zaposlovanje, človekovo zdravje in mnenje lokalnega prebivalstva. Poseben poudarek v zakonskem vidiku pa nosi aktivno sodelovanje povzročiteljev in predelovalcev odpadkov ter vladnih institucij, ki se ukvarjajo s problematiko odpadkov. Pri oceni najboljšega načina ravnanja mora biti upoštevana tudi lokalna infrastruktura na področju odpadkov. Te raznolike odpadke pokrivajo različni državni organi in zakonodaja, nastajajo v različnih količinah in jih je prav zato težko integrirati kot navadne gospodinjne odpadke (http://drugg.fgg.uni-lj.si/1801/1/vki_0172_Pecar.pdf, 15. 7. 2014).

2.7 ELEMENTI INTEGRALNEGA SISTEMA ZA RAVNANJE Z ODPADKI

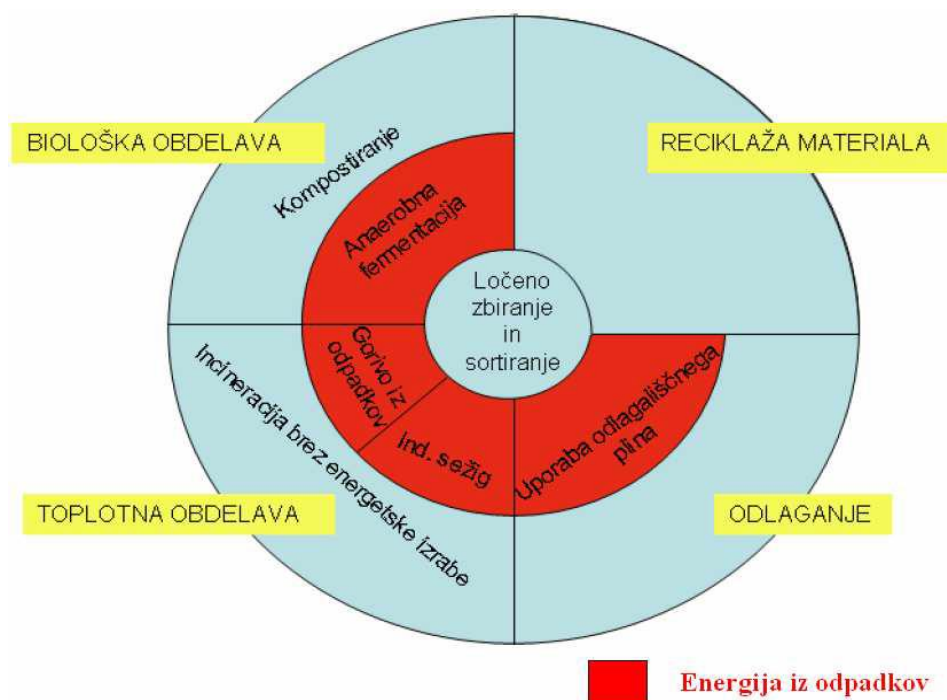
Integralni sistem ravnanja z odpadki upošteva načela »3R + D« (Reduce, Reuse, Recycle, Disposal, njegovi elementi pa so opisani v nadaljevanju (Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov).

Iz slike 2 vidimo, da je v središču integralnega sistema za ravnanje z odpadki ločeno zbiranje in sortiranje.

Pri reciklaži izločimo uporabne frakcije odpadkov. Preostanek po sortiranju lahko koristno uporabimo na več načinov:

- lahko ga odložimo v pripravljeno vrtno, kjer poteka toplotna obdelava z izrabo energetske vrednosti odpadkov (odlagališčni plin);
- lahko ga toplotno obdelamo in uporabljamo kot gorivo iz odpadkov ali ga sežgemo v sežigalnicah za pridobivanje koristne energije;
- lahko ga biološko obdelamo z anaerobno fermentacijo, s katero pridobimo odlagališčni plin ali ga obdelamo za pridobitev komposta.

Integralni sistem za ravnanje z odpadki lahko vključuje eno ali vse naštetе možnosti.

Slika 2: Elementi integralnega sistema za ravnanje z odpadki
(Vir: http://drugg.fgg.uni-lj.si/1801/1/vki_0172_Pecar.pdf, 25. 8. 2014)

2.7.1 Direktiva IPPC

Direktiva 96/61/EC oziroma direktiva IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control) je smernica evropske komisije za celovito preprečevanje in nadzor onesnaževanja, ki je posledica industrijske dejavnosti. Osnovni namen te direktive je doseči celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja, ki je posledica dejavnosti, navedenih v prilogi I Direktive.

Ta direktiva določa ukrepe za preprečevanje oz. zmanjševanje emisij v zrak, vodo in tla pri omenjenih dejavnostih, vključno z ukrepi glede odpadkov, da bi dosegli visoko stopnjo varovanja okolja.

Direktiva IPPC je pomembna za industrijo, saj brez dovoljenja, ki ga predvideva, podjetja ne morejo opravljati svoje dejavnosti. V svoj pravni red jo je Slovenija prenesla leta 2004 z Zakonom o varstvu okolja (ZVO-1). (<http://porocevalec.ibs.si/en/component/content/article/44-letnik-2-t-1/147-dr-danila-djoki-ippc-direktiva-v-republiki-sloveniji>, 13. 7. 2014).

Leta 2011 naj bi bilo po podatkih Agencije za varstvo okolja (ARSO) tako izdanih 255 dovoljenj IPPC, in čeprav je ugotovljeno, da industrijski obrati prilagajajo svoje okoljevarstveno delovanje mednarodnim in evropskim smernicam, take ugotovitve niso možne v zvezi s komunalnimi odlagališči. Komunalna odlagališča so namreč prav tako zavezanci IPPC, vendar pa so na ARSO ugotovili, da kar nekaj komunalnih odlagališč ne izpolnjuje predpisanih zahtev. Najpogostejše kršitve se nanašajo na odlaganje neobdelanih mešanih komunalnih odpadkov, saj je bilo ugotovljeno, da v Sloveniji večinoma ni infrastrukturnih objektov, ki bi zagotavljali tovrstno obdelavo. V nekaterih primerih so se izkazale tudi težave z izcednimi vodami ter tudi prenapolnjenostjo odlagališč.

Po 15 letih je direktivo IPPC nadomestila nova direktiva, ki je bila sprejeta decembra 2010 (Direktiva 2010/75/EU) in je začela veljati 6. januarja 2010, v slovenski pravni red pa mora biti prenesena po dveh letih.

Nova direktiva ne obravnava samo dosedanjih zavezancev IPPC, temveč združuje vsebine sedmih do sedaj ločenih direktiv.

Za vse naprave, ki so bile predmet teh ločenih direktiv, se zahteva pridobitev celovitega okoljskega dovoljenja, razen v primeru hlapnih organskih spojin (HOS), kjer je količina organskih topil manjša od 200 ton oziroma 150 kg/h (zavezanci HOS, ki ne dosegajo porabe topil po direktivi IPPC), zadošča registracija naprav.

Tako kot stara tudi nova direktiva predvideva stalno obnavljanje dovoljenj, tako zaradi tehnoloških sprememb kot tudi zaradi sprememb zakonodaje, ki naj bi se pojavljalo zaradi razvoja novih najboljših razpoložljivih tehnik in nižjih mejnih vrednosti, ki bodo z njim dosegljive (http://www.gzs.si/slo/skupne_naloge/varstvo_okolja/emisije_iz_industrijskih_virov/nova_direktiva_o_emisijah_iz_industrije, 8. 7. 2014).

2.7.2 Najboljše razpoložljive tehnike – BAT in BREF

BAT (Best available techniques) so najboljše razpoložljive tehnike oz. tehnologije, ki

kažejo praktično primernost posameznih postopkov za določanje mejnih emisijskih vrednosti, namenjenih preprečevanju oz. zmanjševanju emisij in vpliva na okolje.

Pri določanju najboljših razpoložljivih postopkov je treba še posebej upoštevati postavke, navedene v prilogi IV direktive.

Za podporo državam članicam EU pri izvajanju Direktive IPPC oz. IED je organizirano izmenjevanje informacij med državami članicami in zadevnimi industrijami o najboljši razpoložljivi tehnologiji (BAT), s čimer se namerava izravnati neravnovesje na tehnološki ravni. BREF (BatREFErence), je BAT referenčni dokument, v katerem je podroben opis proizvodnih postopkov (priprava surovin, proizvodnja in skladiščenje, uporaba dodatnih kemikalij in materialov, poraba energije ipd.). Poleg tega so zapisane tudi mejne emisijske vrednosti na določeno tehnologijo oziroma tehnološki postopek.

Rezultati izmenjave informacij, objavljenih v referenčnih dokumentih (BREF), so neobvezujoči, vendar se jih mora upoštevati pri določanju najboljše razpoložljive tehnologije. Najboljša razpoložljiva tehnologija pomeni: »Najbolj učinkovito in napredno stopnjo v razvoju dejavnosti in načinov obratovanja, ki kažejo praktično primernost posamezne tehnologije, na podlagi katere se načeloma določa mejna vrednost emisij za preprečevanje, in če to ni izvedljivo, zmanjševanje emisij na splošno ter vpliva na okolje kot celoto« (http://okolje.arso.gov.si/ippc/uploads/File/Prirocnik_za_dolocanje_in_uporabo_BAT_v_postopku_dovoljevanja_si.pdf, 17. 7. 2014).

3 DEFINICIJA IN VRSTE ODPADKOV

3.1 DEFINICIJE ODPADKOV

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list, št. 103/2011) je odpadek definiran kot snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže, namerava zavreči ali mora zavreči. Odpadek je tudi vsaka snov ali predmet, ki ga je treba zaradi varstva okolja ali druge javne koristi prepustiti v zbiranje, oddati v predelavo ali odstranjevanje, prevažati, predelati ali odstraniti na predpisan način.

3.1.1 Nevarni odpadki

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list št. 103/2011) ima nevarni odpadek eno ali več nevarnih lastnosti iz Priloge 1 uredbe, kot so: eksplozivno, oksidativno, lahko vnetljivo, vnetljivo, dražilno, škodljivo, strupeno, rakotvorno, jedko, infektivno, strupeno za razmnoževanje, mutageno, povzroča preobčutljivost, ekotoksično. Primeri nevarnih odpadkov, ki se uporabljajo predvsem v široki porabi, so prikazani na sliki 3.

Slika 3: Nevarni odpadki

(Vir: prirejeno po: http://www.kamnik.si/resources/files/pic/JANJA_2013/MAJ_13/RAZNO/odpadki-001.jpg, 3. 9. 2014)

3.1.2 Nenevarni odpadki

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list št. 103/2011) se nenevarni odpadki ne uvrščajo med nevarne odpadke po klasifikacijskem seznamu odpadkov in ne vsebujejo zvezdice^(*).

3.1.3 Komunalni odpadki

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list št. 103/2011, Priloga 4) komunalni odpadki so odpadki iz gospodinjstev in njim podobni odpadki iz trgovine, proizvodnih, poslovnih, storitvenih in drugih dejavnosti ter javnega sektorja, vključno z ločenimi frakcijami.

3.2 DELITEV PO LASTNOSTIH

3.2.1 Inertni odpadki

Po Uredbi o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Uradni list št. 613/2011) »inertni odpadki« so odpadki, ki se fizikalno, kemično ali biološko bistveno ne spreminjajo, ne razpadejo, ne zgorejo ali kako drugače kemijsko ali fizikalno ne reagirajo, se biološko ne razgradijo in ne vplivajo škodljivo na druge snovi ob stiku z njimi na način, ki bi lahko povzročil onesnaženje okolja ali škodoval zdravju; skupno izluževanje in vsebnost

onesnaževal v inertnem odpadku in ekotoksičnost izcedne vode morajo biti zanemarljivi in zlasti ne smejo ogroziti kakovosti površinske ali podzemne vode».

3.2.2 Biorazgradljivi odpadki

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list RS, št. 103/2011) so biološki odpadki biorazgradljivi odpadki z vrtov in iz parkov, živilski in kuhinjski odpadki iz gospodinjstev, restavracij, gostinskih dejavnosti in trgovin na drobno ter primerljivi odpadki iz obratov za predelavo hrane.

3.2.3 Izlužljivi odpadki

Izlužek je raztopina, pridobljena z laboratorijskim testom izluževanja odpadka, ki se pri tem kemično ne spremeni.

3.3 STRATEŠKI CILJI RAVNANJA Z ODPADKI

Nacionalni program varstva okolja je osnovni strateški dokument na področju varstva okolja, katerega osnovni cilj je splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov. V ta namen program določa cilje na posameznih področjih za določena časovna obdobja in prednostne naloge ter ukrepe za doseg te ciljev. Nacionalni program varstva okolja v resoluciji o varstvu okolja iz leta 2005 opredeljuje naslednje osnovne cilje po posameznih področjih:

- poudariti podnebne spremembe kot pomembni izziv v naslednjih letih in zmanjšati emisije toplogrednih plinov,
- zaščititi in ohraniti naravne sisteme, habitate, prosto živeče živalske in rastlinske vrste,
- prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem zdravega okolja in spodbujanjem trajnostnega razvoja, zmanjševanje nastajanja odpadkov na izvoru ter poraba obnovljivih in neobnovljivih naravnih virov,

Strateški cilji ravnanja z odpadki so (Resolucija o nacionalnem varstvu okolja 2005–2012 (ReNPVO), Uradni list št. 2/2006):

- priprava in sprejem nove ter dosledno izvajanje obstoječe zakonodaje,
- trajnostna raba naravnih virov – koncept uravnoveženega gospodarskega, socialnega in okoljskega razvoja,
- vključevanje zahtev varstva okolja pri načrtovanju prostorskega razvoja,
- integracija oziroma upoštevanje okoljskih vsebin v sektorskih politikah,
- okoljske tehnologije, saj je njihova uporaba okolju manj škodljiva,
- spodbujanje trajnostne proizvodnje in potrošnje,
- ekonomska politika varstva okolja,
- dvig okoljske ozaveščenosti in dialog z vsemi zainteresiranimi ter

- sodelovanje javnosti,
- sanacija degradiranih območij.

Strateške odločitve v operativnem programu izhajajo iz Tematske strategije o preprečevanju nastajanja in recikliranju odpadkov, kjer je zastavljen dolgoročni cilj EU, da postane gospodarsko in okoljsko učinkovita družba recikliranja, katere cilj je izogniti se nastajanju odpadkov in uporabiti odpadke kot vire. Takšna usmeritev naj bi prispevala k temu, da se tokovi odpadkov preusmerijo stran od odlaganja, v razne oblike predelave, da se poveča delež in izboljšajo tehnologije recikliranja ter delež kompostiranja in predelave odpadkov v energetske namene (http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_komunalni_odpadki.pdf, 15. 6. 2014).

3.4 UKREPI ZA DOSEGANJE CILJEV RAVNANJA Z ODPADKI

Za doseg strateških ciljev na področju ravnanja z odpadki Nacionalni program varstva okolja 2004 opredeljuje naslednje ukrepe na naslednjih področjih.

- **Integracije okoljskih vsebin v sektorske politike:**
 - vpeljava in izvajanje celovite presoje vplivov na okolje;
- **okoljske tehnologije:**
 - določitev prioriteten okoljskih tehnologij,
 - vključitev gospodarskih in raziskovalnih subjektov v aktivnosti iz programa EU,
 - določitev in sprostitev finančnih instrumentov za delitev tveganja pri investiranju,
 - sprostitev finančnih instrumentov za spodbujanje tehnologij obnovljivih energijskih virov in energijsko učinkovitih tehnologij,
 - revizija okolju škodljivih subvencij,
 - zelena naročila,
 - povečanje okoljske zavesti podjetij in potrošnikov;
- **spodbujanja trajnostne proizvodnje in potrošnje:**
 - priprava priročnika o trajnostni potrošnji,
 - vzpostavitev osrednjega centra za okoljske informacije,
 - vzpostavitev sistema za podeljevanje znaka EU za okolje,
 - vzpostavitev sistema za okoljsko ravnanje in presoje (EMAS);
- **krepitev okoljskih nevladnih organizacij:**
 - zagotovitev dodatnih sredstev nevladnih organizacij (NVO),
 - vzpostavitev oziroma zagotavljanje sodelovanja na medresorskem nivoju;

- **ekonomske politike varstva okolja:**
 - uvajanje okoljske reforme javnih financ,

- **ozaveščanja in izobraževanja o varstvu okolja:**
 - izvajanje kontinuiranih ozaveščevalnih tematskih kampanji v podporo normativnim in finančnim ukrepom,
 - sodelovanje in spodbujanje lokalnih skupnosti,
 - promocija/ozaveščanje o okolju prijaznem kmetovanju,
 - odpiranje vzgojno-izobraževalnih procesov navzven, predvsem na izvedbeni ravni (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=NACP5>, 13. 7. 2014).

3.5 OPERATIVNI PROGRAMI NA PODROČJU RAVNANJA Z ODPADKI

V zvezi z doseganjem okoljskih ciljev na področju ravnanja z odpadki operativni program določa ukrepe za zbiranje, predelavo, recikliranje, pripravo za ponovno uporabo ter odstranjevanje komunalnih odpadkov na celotnem območju Slovenije. V skladu z 28. členom Direktive 2008/98/ES vsebuje vrsto predlogov, kot so (http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_komunalni_odpadki.pdf, 15. 6. 2014):

- analiza stanja na področju ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji;
- ukrepi, ki bi jih bilo treba sprejeti za izboljšanje priprave za ponovno uporabo, recikliranje, predelavo in odstranjevanje komunalnih odpadkov;
- opis vrst, količin in izvora komunalnih odpadkov, nastalih v Sloveniji;
- ocena razvoja tokov komunalnih odpadkov v prihodnosti;
- opis obstoječega sistema zbiranja komunalnih odpadkov;
- ocena potrebe po novih sistemih zbiranja (CERO) in izgradnji novih naprav za obdelavo odpadkov;
- opis politik ravnanja s komunalnimi odpadki;
- uporaba kampanj za ozaveščanje in obveščanje širše javnosti.

3.5.1 Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki

Vlada RS je 13. marca 2013 sprejela nov Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki (v nadaljevanju OPR), ki je dosegljiv na spletnih straneh Ministrstva za kmetijstvo in okolje (<http://www.ekogor.si/nov-operativni-program-ravnanja-s-komunalnimi-odpadki>, 25. 5. 2014).

Glavni namen OPR s komunalnimi odpadkih je prikazati obstoječe stanje na področju ravnanja s komunalnimi odpadki v Sloveniji, na podlagi analiz stanja in ob upoštevanju zakonodaje EU nakazati potrebne ukrepe za doseg nacionalnih ciljev do leta 2020. Cilji programa so tesno povezani s cilji EU na področju ravnanja z

odpadki, tj. preprečevanje nastajanja odpadkov in uporaba nastalih odpadkov kot snovnih in energetskih virov. Kot glavno usmeritev ravnanja z odpadki v Sloveniji pa program opredeljuje ločeno zbiranje odpadkov na izvoru in učinkovito obdelavo mešanih komunalnih odpadkov v napravah za mehansko biološko obdelavo. Glavni cilji OPR s komunalnimi odpadki so (http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_komunalni_odpadki.pdf, 15. 6. 2014):

- zbiranje, priprava za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov;
- energetska predelava komunalnih odpadkov, usmerjena v izvajanje ukrepov za ponovno uporabo in recikliranje komunalnih odpadkov;
- odlaganje komunalnih odpadkov, pri čemer bi se, ob upoštevanju ukrepov tega operativnega programa, letna količina biološko razgradljivih komunalnih odpadkov v letu 2020 zmanjšala pod vrednost 156.000 ton na leto, kar je 35 % manj glede na leto 1995;
- zmanjševanje emisij toplogrednih plinov za najmanj 20 odstotkov do leta 2020;
- zagotavljanje obnovljivih virov energije z energetske predelavo gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov biološkega izvora (biološko razgradljive sestavine komunalnih odpadkov – papir, les).

3.5.2 Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov

Cilj programa je doseči čim večji delež ponovne uporabe in predelave odpadkov, biološko in termično obdelavo čim večje količine odpadkov, zmanjšanje biorazgradljivih odpadkov in emisije toplogrednih plinov, izrabo čim večje količine komunalnih odpadkov. To lahko dosežemo z zapiranjem odlagališč, ki se težko ali zahtevno prilagajajo veljavnim predpisom, izgradnjo nove infrastrukture za obdelavo, predelavo in odstranjevanje odpadkov (http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/okolje/varstvo_okolja/operativni_programi/op_odpadki_biorazgradljivi.pdf, 13. 6. 2014).

3.5.3 Operativni program ravnanja z nevarnimi odpadki

Cilji operativnega programa ravnanja z nevarnimi odpadki so zmanjševanje količine nastajanja nevarnih odpadkov in racionalnejše ravnanje z nevarnimi odpadki. To lahko dosežemo npr. s spodbujanjem čistejših tehnologij, predelavo nevarnih odpadkov, osveščanjem javnosti o zbiranju nevarnih odpadkov, boljšim izkoriščanjem obstoječih objektov in naprav za predelavo nevarnih odpadkov.

3.5.4 Operativni program ravnanja z embalažo in odpadno embalažo

Operativni program ravnanja z embalažo in odpadno embalažo temelji na predelavi

čim večje količine skupne mase odpadne embalaže, ukrepi, s katerimi naj bi bili ti cilji doseženi, pa so zmanjševanje količin embalaže in odpadne embalaže, vzpostavitev sistema vračljive embalaže, spremljanje in nadzor.

3.5.5 Operativni program ravnanja z odpadnimi olji

Osnovni cilji programa so nadgradnje obstoječega sistema ravnanja z odpadnimi olji, tj. s postavitvijo dodatnih objektov za prevzemanje in zbiranje odpadnih olj. To lahko dosežemo z vključevanjem ciljne javnosti, pripravo enotnih standardov glede opremljenosti objektov in naprav pri ravnanju z odpadnimi olji.

3.5.6 Operativni program ravnanja z baterijami in akumulatorji

Cilji operativnega programa ravnanja z baterijami in akumulatorji so prepovedano trženje baterij s presežno dopustno vsebnostjo težkih kovin, uvajanje posebnega označevanja baterij glede na vsebnost težkih kovin. To lahko dosežemo z spodbujanjem delovanja sistema prepuščanja odpadnih baterij in akumulatorjev na prevzemnih mestih pri trgovcih, s poudarkom na spodbujanju javnosti o zbiranju odpadnih baterij in akumulatorjev v pripravljeno ustrezno embalažo na bencinskih servisih in tudi drugje.

3.5.7 Operativni program odstranjevanja PCB/PCT

Poliklorirani bifenili (PCB) so umetne organske spojine iz skupine kloriranih cikličnih ogljikovodikov.

Od leta 1985 je prepovedana uporaba PCB, ker so zelo toksične snovi in se zelo počasi razkrajajo, poleg tega so sposobne bioakumulacije v živih organizmih.

Ključne obveze za državo s tega področja so:

- država mora poskrbeti, da se do leta 2010 odstranijo vse PCB naprave s prostornino več kot 5 dm³ PCB;
- država mora izdelati načrt za odstranjevanje PCB naprav s prostornino več kot 5 dm³ PCB;
- za razpršene vire opreme in naprav (s prostornino, manjšo od 5 dm³ PCB) je treba izdelati usmeritve za zbiranje in odstranjevanje.

3.5.8 Operativni program ravnanja z gradbenimi odpadki

Osnovni cilj OPR z gradbenimi odpadki je vzpostaviti učinkovit sistem ravnanja z gradbenimi odpadki, ločeno zbiranje in predelavo, ponovno uporabo in pravilno odlaganje gradbenih odpadkov. To lahko dosežemo s popisom objektov in naprav, ki imajo vgrajen azbest, in pripravo tehničnih navodil za odstranjevanja azbesta iz objektov in naprav ter pripravo navodil za ravnanje z ostalimi vrstami gradbenih odpadkov.

3.5.9 Program ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili

Cilji programa ravnanja z izrabljenimi motornimi vozili so zagotoviti enotni sistem zbiranja na celotnem območju RS in 100-odstotni zajem izrabljenih motornih vozil, ustrezno ravnanje z nevarnimi snovmi, doseganje deležev ponovne predelave in reciklaže.

3.5.10 Program ravnanja z izrabljenimi avtomobilskimi gumami

Cilji programa so vzpostavitev enotnega sistema zbiranja na celotnem območju Slovenije, preprečevanje neustreznega odlaganja, zagotavljanje različnih možnosti predelave. To lahko dosežemo s povečanim nadzorom inšpekcijskih služb, osveščanje imetnikov rabljenih avtomobilskih gum, analizo ustreznosti financiranja javne službe.

3.5.11 Program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo

Program temelji na ciljnih enotnega sistema zbiranja za celotno Slovenijo, izločanje nevarnih snovi in ustrezno ravnanje z njimi, doseganje čim večjega deleža ponovne predelave in uporabe. To se lahko doseže s predpisi o pravilnem ravnanju ter definiranjem vloge in odgovornosti akterjev, vzpostavitvijo primerne sistema zbiranja, zagotavljanjem razgradnje in predelave v obliki in obsegu, ki zagotavljata doseganje ciljev (<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RESO41>, 21. 5. 2014).

4 KOLIČINE NASTALIH ODPADKOV V SLOVENIJI V LETIH 2011 IN 2012

4.1 KOLIČINE ZBRANIH KOMUNALNIH ODPADKOV

Tudi Slovenija podobno kakor druge evropske države na letni ravni ustvari velike količine odpadkov. Skrb zbujačo je samo podatek Statističnega urada Republike Slovenije (2012), da v povprečju vsak Slovenec na leto proizvede kar 327 kg komunalnih odpadkov, kar je preračunano okoli 0,9 kg komunalnih odpadkov na dan.

Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije je razvidno, da je bilo leta 2011 zbranih 721.720 ton komunalnih odpadkov, pri čemer se je njihova količina v letu 2012 zmanjšala za 7 %, saj je bilo takrat zbranih 671.564 ton komunalnih odpadkov. Tega leta je bilo ločeno zbranih 46 % odpadkov ali za skoraj 6 odstotnih točk več kot v letu 2011.

Količine recikliranih komunalnih odpadkov se iz leta v leto povečujejo, vendar smo z

32 % recikliranih odpadkov še vedno precej daleč od zastavljenega cilja (50 %), ki ga je treba doseči do leta 2020 (http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?ID=5809, 13. 6. 2014).

4.2 KOLIČINE VSEH NASTALIH ODPADKOV V SLOVENIJI PO STATISTIČNIH REGIJAH

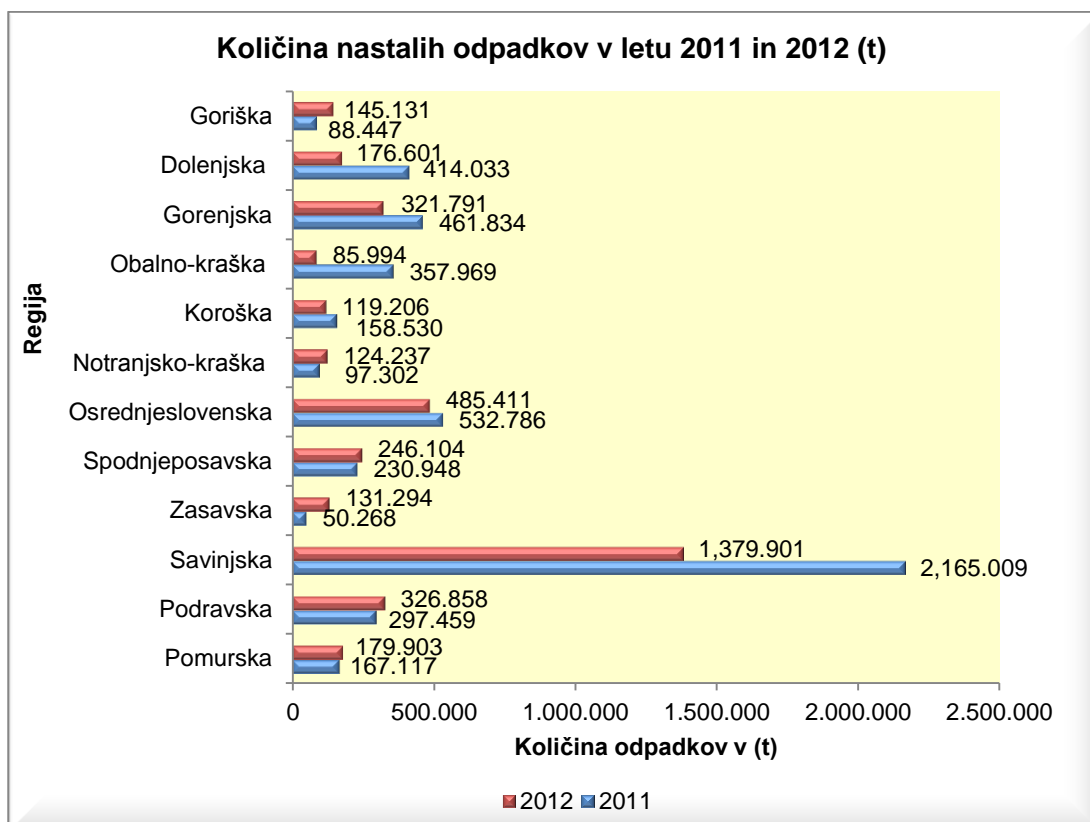
V tabeli 3 in grafu 1 so prikazane količine vseh nastalih odpadkov v Sloveniji v letu 2011 in 2012 po statističnih regijah.

Regija	Količina odpadkov (t)	
	2011	2012
Savinjska	2,165.009	1,379.901
Osrednjeslovenska	532.786	485.411
Podravska	297.459	326.858
Gorenjska	461.834	321.791
Spodnjeposavska	230.948	246.104
Pomurska	167.117	179.903
Dolenjska	414.033	176.601
Goriška	88.447	145.131
Zasavska	50.268	131.295
Notranjsko-kraška	97.302	124.237
Koroška	158.530	119.206
Obalno-kraška	357.969	35.994
Skupaj	5,021.701	3,722.431

Tabela 3: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) v Sloveniji leta 2011 in 2012 po statističnih regijah

(Vir: Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2796 in 2012, KI-DP-2828, 2013)

Iz grafa 1 je razvidno, da je največ odpadkov nastalo v savinjski regiji, in sicer 43,1 % v letu 2011 in 37,0 % v letu 2012. Druga po količini nastalih odpadkov je osrednjeslovenska, sledi podravska regija, na četrtem mestu pa je Gorenjska.

*Graf 1: Količina nastalih odpadkov v letih 2011 in 2012 po regijah v (t)
(Vir: Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2796 in 2012, KI-DP-2828, 2013)*

4.3 KOLIČINE NASTALIH ODPADKOV V GORENJSKI REGIJI V LETIH 2011 IN 2012

V Gorenjski regiji je leta 2011 nastalo 461.834, leta 2012 pa 321.791 ton odpadkov, kar glede na ostale slovenske regije predstavlja 9,2 % (2011) in 8,6 % (2012) (Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2796 in 2012, KI-DP-2828, 2013).

Graf 2: Količina vseh nastalih in nevarnih odpadkov v letih 2011 in 2012 v gorenjski regiji (t)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2012, KI-DP-2828, 2013 in 2011, KI-DP-2796, 2013)

4.3.1 Količine vseh odpadkov po vrstah odpadkov in načini ravnanja z njimi za posamezne občine

V tabeli 4 in grafu 4 so prikazani podatki o količinah vseh nastalih odpadkov (t) po občinah in načini ravnanja z njimi za leto 2012.

Ime občine	Količina nastalih odpadkov	Zaloge	Predelava in odstranjevanja (R in D)	Začasno skladiščenje	Količine odpadkov, oddane drugim na območju Slovenije	Količine, oddane v tujino
Bled	7.166	38	3.493	309	3.401	0
Bohinj	708	11	0	4	715	0
Cerklje na Gorenjskem	1.310	3	0	1	1.312	0
Gorenje vas - Poljane	3.604	1	1.487	1	2.117	0
Gorje	401	16	0	3	415	0
Jesenice	50.613	91	1.757	3.173	36.098	9.677
Kranj	187.493	236.117	51.142	338.986	32.073	1.409
Kranjska Gora	2.303	0	0	8	2.295	0
Naklo	24.257	5	0	7	15.030	9.227

Ime občine	Količina nastalih odpadkov	Zaloge	Predelava in odstranjevanja (R in D)	Začasno skladiščenje	Količine odpadkov, oddane drugim na območju Slovenije	Količine, oddane v tujino
Preddvor	538	0	76	1	461	0
Radovljica	6.695	39	676	426	5.632	0
Šenčur	1.156	1	0	1	1.155	0
Škofja Loka	22.796	74	4.295	27	18.362	185
Tržič	2.935	6	0	81	2.793	67
Železniki	8.413	7	6	7	8.341	66
Žiri	1.080	2	34	2	1.046	0
Žirovnica	323	0	0	2	320	0
Skupaj	321.791	236.411	62.965	343.039	131.568	20.630

Tabela 4: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) po občinah in načini ravnanja v letu 2012

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2012, KI-DP, 2013)

Oznake podatkov:

R – oznaka za predelavo

D – oznaka za odstranjevanje

V tabeli 5 in grafu 3 so prikazani podatki o količini vseh nastalih odpadkov v (t) za posamezne občine v gorenjski regiji v letih 2011 in 2012.

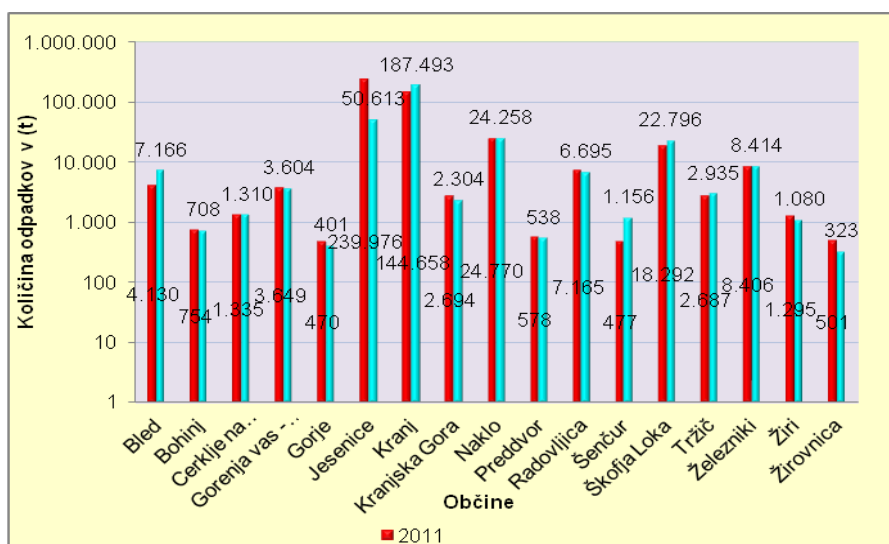
Ime občine	Količina vseh nastalih odpadkov za posamezno leto (t)	
	2011	2012
Bled	4.130	7.166
Bohinj	754	708
Cerklje na Gorenjskem	1.335	1.310
Gorenja vas - Poljane	3.649	3.604
Gorje	470	401
Jesenice	239.976	50.613
Kranj	144.658	187.493
Kranjska Gora	2.694	2.304
Naklo	24.770	24.258
Preddvor	578	538
Radovljica	7.165	6.695
Šenčur	477	1.156

Ime občine	Količina vseh nastalih odpadkov za posamezno leto (t)	
	2011	2012
Škofja Loka	18.292	22.796
Tržič	2.687	2.935
Železniki	8.406	8.414
Žiri	1.295	1.080
Žirovnica	501	323
Skupaj	461.834	321.791
SLOVENIJA	5,021.701	3,722.431
Delež gorenjske regije glede na celotno količino nastalih odpadkov v Sloveniji	9,2 %	8,6 %

Tabela 5: Količina vseh nastalih odpadkov po občinah v gorenjski regiji v letih 2011 in 2012 (t)

Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2012, KI-DP, 2013 in 2011, KI-DP-2796, 2013

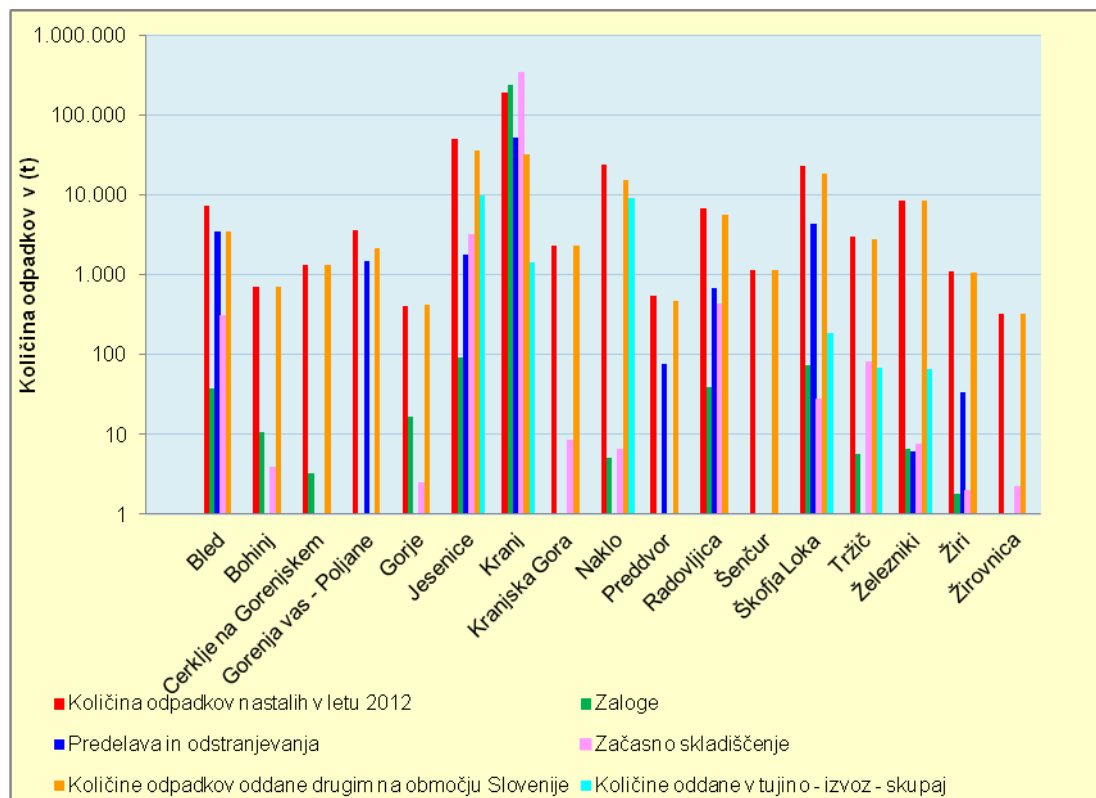
Iz grafa 3 je možno razbrati, da je bila količina vseh nastalih odpadkov v letu 2011 največja na Jesenicah, leta 2012 pa v Kranju. Po količini nastalih odpadkov občinama Kranj in Jesenice sledita občini Škofja Loka in Radovljica. Najmanj odpadkov so ustvarili v občinah Preddvor in Gorje, ki pa po velikosti spadata k manjšim občinam v gorenjski regiji.

Graf 3: Količina nastalih vseh odpadkov po posameznih občinah v Gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (log-merilo)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2796 in 2012, KI-DP-2828, 2013)

Iz grafa 4 je razvidna količina vseh nastalih odpadkov (2012), zaloge, predelava in odstranjevanje (R in D), začasno skladiščenje, količina odpadkov, oddana drugim na območju Slovenije, in oddaja odpadkov v tujino.

Graf 4: Količine vseh nastalih odpadkov v (t) po občinah in načini ravnanja v letu 2012 (log-merilo)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2796 in 2012, KI-DP-2828, 2013)

4.3.2 Količine nevarnih odpadkov po vrstah odpadkov in načini ravnanja z njimi za posamezne občine

V tabeli 6 in grafu 5 so prikazani podatki o količini nastalih nevarnih odpadkov po posameznih občinah v gorenjski regiji za leto 2011 in 2012 v tonah.

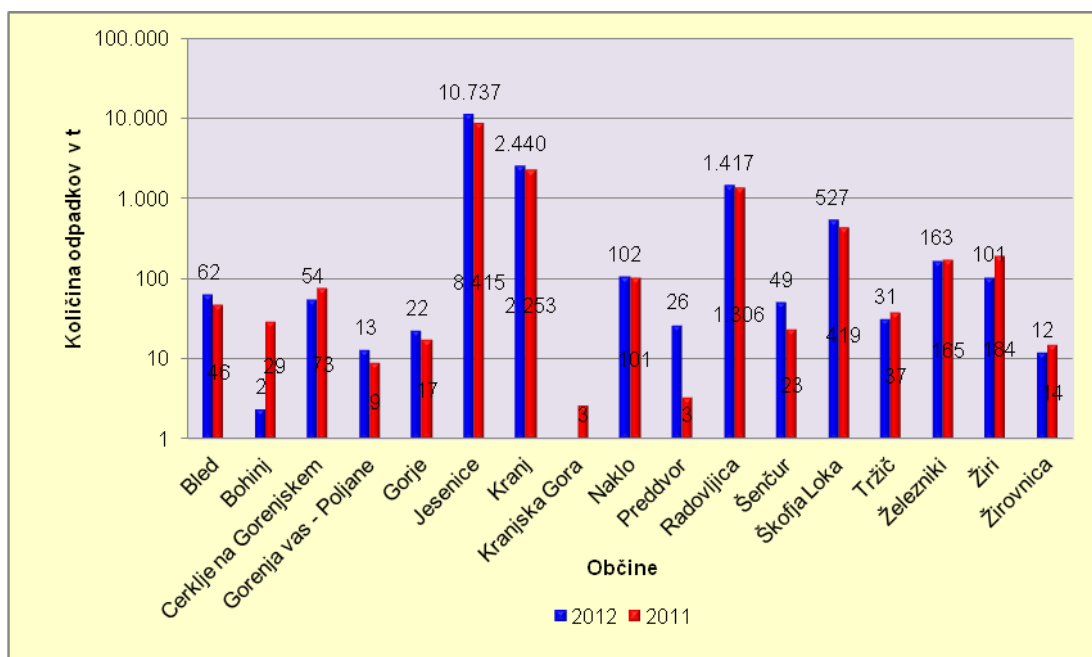
Ime občine	Količina nastalih nevarnih odpadkov za posamezno leto (t)	
	2011	2012
Bled	46	62
Bohinj	29	2
Cerklje na Gorenjskem	73	54
Gorenja vas - Poljane	9	13

Ime občine	Količina nastalih nevarnih odpadkov za posamezno leto (t)	
	2011	2012
Gorje	18	22
Jesenice	8.415	10.737
Kranj	2.253	2.440
Kranjska Gora	3	1
Naklo	101	102
Preddvor	3	26
Radovljica	1.307	1.417
Šenčur	23	49
Škofja Loka	419	527
Tržič	37	31
Železniki	165	163
Žiri	184	101
Žirovnica	14	12
Skupaj	13.099	15.756
SLOVENIJA	120.712	115.751
Delež gorenjske regije v celotni količini nastalih odpadkov v Sloveniji	10,9 %	13,6 %

Tabela 6: Količina nastalih nevarnih odpadkov za občine v gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (t)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2797 in 2012, KI-DP-2829, 2013)

Iz grafa 5 je možno razbrati, da je bila količina nevarnih odpadkov v letih 2011 in 2012 največja v občini Jesenice, sledijo pa ji občine Kranj, Škofja Loka in Radovljica. Najmanj nevarnih odpadkov so ustvarili v občinah Preddvor in Gorje, ki pa po velikosti spadata k manjšim občinam v regiji.

Graf 5: Količina nastalih nevarnih odpadkov po posameznih občinah v gorenjski regiji za leti 2011 in 2012 (log-merilo)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2011, KI-DP-2797 in 2012, KI-DP-2829, 2013)

Pri nastalih nevarnih odpadkih prednjači občina Jesenice, ki po številu prebivalcev ni tako velika, vendar ima močno razvito industrijo. Razvita je predvsem železarska industrija, ki pa ustvarja tudi velike količine nevarnih odpadkov. Na drugem mestu je občina Kranj. Količina odpadkov pa je različna: samo občina Jesenice je v letu 2012 proizvedla več kot 8.400 ton nevarnih odpadkov. Številka močno presega povsem običajne količine v nekaterih občinah in je skrb vzbujajoča. V občini Kranj, ki se po količini nastalih odpadkov nahaja za občino Jesenice, je denimo nastalo 2.250 ton nevarnih odpadkov, kar je skoraj štirikrat manj. V občini Radovljica, ki je po količini nastalih nevarnih odpadkov v gorenjski regiji na tretjem mestu, pa je v letu 2012 nastalo 1.306 ton nevarnih odpadkov.

V tabeli 7 in grafu 6 so prikazani podatki o količinah nastalih nevarnih odpadkov (v tonah) po občinah in načinih ravnanja z njimi v letu 2012.

Ime Občine	Količina nastalih nevarnih odpadkov	Zaloge	Predelava in odstranjevanja (R in D)	Začasno skladiščenje	Količine odpadkov, oddane drugim na območju Slovenije	Količine, oddane v tujino
Bled	62	0	0	2	60	0
Bohinj	2	9	0	0	11	0
Cerklje na Gorenjskem	54	0	0	1	53	0
Gorenje vas - Poljane	13	0	0	1	12	0
Gorje	22	2	0	1	23	0
Jesenice	10.737	8	1.427	9	1.334	7.975
Kranj	24.340	21	10	13	1.102	1.337
Kranjska Gora	1	0	0	0	1	0
Naklo	102	3	0	5	101	0
Preddvor	26	0	0	1	25	0
Radovljica	1.417	14	0	14	1.417	0
Šenčur	49	0	0	1	49	0
Škofja Loka	527	43	0	11	559	0
Tržič	31	3	0	4	30	0
Železniki	163	7	0	8	97	66
Žiri	101	2	0	2	101	0
Žirovnica	12	0	0	2	10	0
Skupaj	15.756	112	1437	71	4.982	9.377

Tabela 7: Količine nastalih nevarnih odpadkov v tonah po občinah in načini ravnanja z njimi v letu 2012 (t)

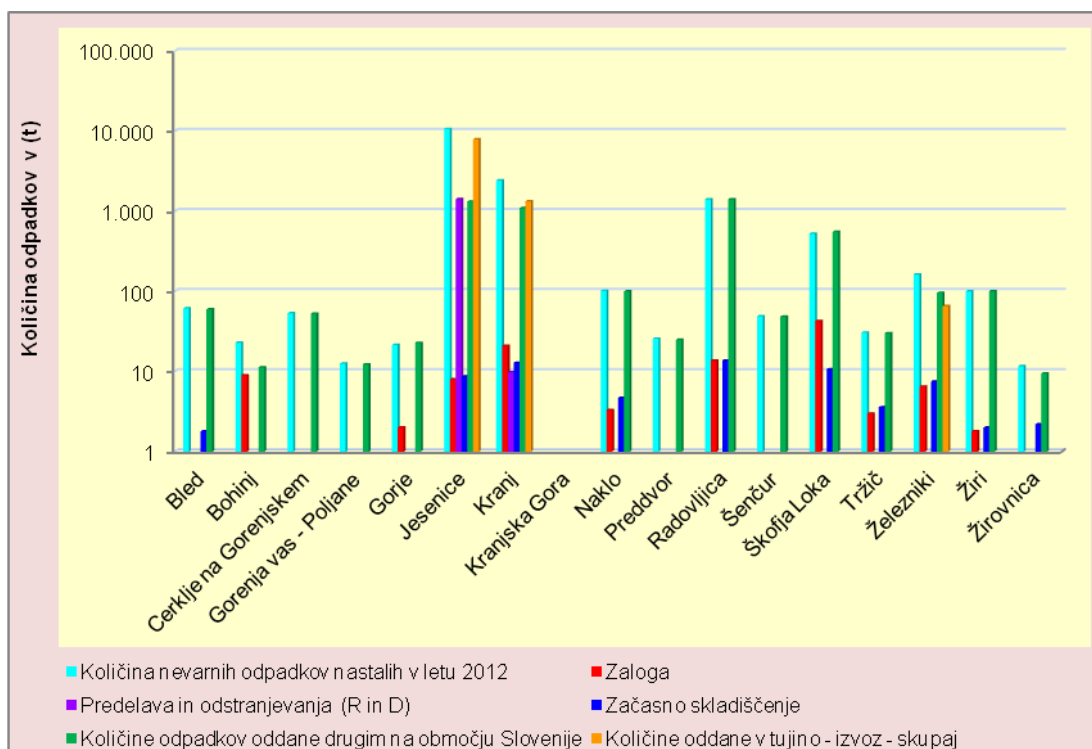
(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2012, KI-DP-2829, 2013)

Oznake podatkov:

R – oznaka za predelavo

D – oznaka za odstranjevanj

Iz grafa 6 je razvidna količina nastalih nevarnih odpadkov, zaloge, predelava in odstranjevanje (R in D), začasno skladiščenje, količina odpadkov, oddana drugim na območju Slovenije, in oddaja odpadkov v tujino.

Graf 6: Količine nastalih nevarnih odpadkov po občinah in načini ravnanja v 2012 (log-merilo)

(Vir: Analiza podatkov iz letnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2012, KI-DP-2829, 2013)

V vseh občinah, kjer je količina nastalih nevarnih odpadkov nekoliko večja, je močnejše razvita tudi industrija, v teh občinah je prijavljenih veliko podjetij, med njimi številna gradbena podjetja, pri katerih je količina nevarnih odpadkov seveda večja. Analiza podatkov o nastalih količinah nevarnih odpadkov kaže, da so nekatere občine v letu 2012 nekoliko zmanjšale količino nevarnih odpadkov. Stanje na področju železarstva je danes močno spremenjeno, vendar ta industrija ustvarja ogromno količino nevarnih odpadkov. Žal nimamo podatkov za preostale slovenske občine, vendar pa lahko domnevamo, da je prav občina Jesenice med vodilnimi glede na količino proizvedenih nevarnih odpadkov.

4.4 DEMOGRAFSKE IN DRUŽBENE ZNAČILNOSTI GORENJSKE REGIJE

Na sliki 4 so prikazane količine nastalih odpadkov v kg za leto 2012 po gorenjskih občinah.

Slika 4: Količine nastalih odpadkov po občinah gorenjske regije v kg za leto 2012
(Vir: Prirejeno po: http://www.bsc-kranj.si/resources/files/pic/o_gorenjski/obcine_gorenjska.jpg, 24. 5. 2014)

4.4.1 Velikost, poselitev in prebivalstvo gorenjske regije

Gorenjska regija je pretežno sestavljena iz alpskega sveta, med drugim se lahko pohvali tudi z najvišjim slovenskim vrhom Triglavom, ki velja za simbol slovenstva. Njena izjemna lega in številne naravne lepote pa omogočajo, da je tukaj močno razvita turistična dejavnost. Kmetijska dejavnost v tej regiji gospodarsko sicer ni najpomembnejša, kljub temu pa tukajšnja kmetijska gospodarstva sodijo med večja v državi tako po povprečni površini kmetijskih zemljišč v uporabi kot tudi po številu glav velike živine na kmetijsko gospodarstvo. Gonilna sila te regije so predelovalne dejavnosti.

V tabeli 8 so prikazani statistični podatki za občine v gorenjski regiji za leto 2012.

Parameter	Mestna občina Kranj	Občina Jesenice	Občina Radovljica	Občina Škofja Loka	Občina Bled	Slovenija
Površina km ²	151	76	119	146	72	20.273
Število prebivalcev	55.432	21.433	18.949	22.889	8.191	2,061.085
Število žensk	28.053	10.700	9.791	11.666	4.196	1,040.211
Število moških	27.379	10.733	9.158	11.223	3.995	1,020.874
Število študentov, dijakov	4.649	1.532	1.634	2.168	675	177.717
Povprečna starost	42	43	43	41	44	42
Število zaposlenih	20.711	6.272	5.586	7.249	2.611	803.082
Število podjetij	4.516	1.113	1.650	1.744	854	161.636
Število stanovanj	20.941	8.532	7.200	8.253	3.660	853.860
Število prebivalcev/km ²	367	282	159	157	114	102

*Tabela 8: Statistični podatki o občinah v gorenjski regiji
(Vir: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014>, 26. 5. 2014)*

4.4.1.1 Mestna občina Kranj

Mestna občina Kranj (slika 4) je gospodarsko, trgovsko, prometno, izobraževalno in kulturno središče Gorenjske, ki leži na križišču pomembnih prometnih poti iz severne Evrope proti Jadranu ter iz zahodne Evrope proti vzhodu (http://www.kranj.si/KRANJ_SI,,o_kranju,kranj_v_stevilkah.htm, 13. 6. 2014).

V letu 2012 je bil v občini naravni prirast pozitiven, kar pomeni, da je bilo število živorojenih višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev je tega leta znašal 3,7. Število tistih, ki so se v občino preselili, pa je bilo nižje od tistih, ki so se odselili, saj je selitveni prirast na 1.000 prebivalcev tega leta znašal -2,4. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je pozitiven in znaša 1,3 (v Sloveniji 1,6). Leta 2012 je bilo v občini 20.711 zaposlenih, kar je glede na število vseh zaposlenih v Sloveniji 2,8 % (<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014>, 25. 5. 2014).

Slika 5: Mestna občina Kranj, 2014

(Vir: http://www.kranj.si/KRANJ_Sl,,o_kranju,kranj_v_stevilkah.htm, 2. 4. 2014)

4.4.1.2 Občina Jesenice

Občina Jesenice se razprostira na skrajnem severozahodu Slovenije. Na severu jo omejuje avstrijska meja za Klekom, Golico in Sedlom Suha, na zahodu pa karavanški predor, ki je obenem tudi najkrajša cestna povezava gornjesavskega in širšega slovenskega območja z Zahodno Evropo (<http://www.jesenice.si/sl/predstavitev-obcine/podatki-o-obcini>, 13. 6. 2014).

Število živorojenih je bilo višje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej v tem letu pozitiven in je znašal 0,8 (Slovenija 1,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev je bil negativen in je znašal $-3,0$ (<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014>, 25. 5. 2014).

4.4.1.3 Občina Radovljica

Občina Radovljica je upravno, kulturno, izobraževalno in poslovno središče in leži na skrajnem severozahodnem delu Ljubljanske kotline. Obsega radovljiško ravnino, imenovano Dežela, Dobrave in Jelovico (<http://www.radovljica.si/podrocje.aspx?id=108>, 13. 6. 2014).

Po številu prebivalcev je občina Radovljica uvrščena na 21. mesto v Sloveniji. Število tistih, ki so se iz občine odselili, je bilo leta 2012 večje od števila tistih, ki so se priselili. Po podatkih Statističnega urada RS se je v šolskem letu 2010/2011 v tamkajšnjih osnovnih šolah izobraževalo približno 1.447 učencev. Različne srednje šole je obiskovalo pribl. 707 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 50

študentov in 11 diplomantov (<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014/>, 25. 5. 2014).

4.4.1.4 Občina Škofja Loka

Občina Škofja Loka se razprostira ob sotočju Poljanske in Selške Sore, na prehodu Sorškega polja v razgiban svet Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja, in je najbolje ohranjeno srednjeveško mesto v Sloveniji, mesto Škofja Loka pa gospodarsko, kulturno, izobraževalno in upravno središče občine Škofja Loka (http://www.skofjaloka.si/default.aspx?Tip=1551651&KeyID=23&Naslov=O_Skofji_Loki, 13. 6. 2014).

Leta 2012 je imela občina pozitivni naravni prirast na 1.000 prebivalcev, ki je znašal 4,8, kar je dosti več od slovenskega povprečja (1,3). Število tistih, ki so se iz občine odselili, je bilo višje od tistih, ki so se priselili, saj je bil selitveni prirast na 1.000 prebivalcev negativen in je znašal $-3,0$ (<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014/>, 25. 5. 2014).

V šolskem letu 2012/2013 se je v tamkajšnjih osnovnih šolah izobraževalo približno 2.060 učencev, različne srednje šole pa je obiskovalo okoli 1.010 dijakov. Med 1.000 prebivalci v občini je bilo 50 študentov in 10 diplomantov (<http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014/>, 25. 5. 2014).

4.4.1.5 Občina Bled

Bled je turistično mesto, podobna Bleda z gradom, jezerom in otočkom pa so znamenitosti, po katerih Bled pozna domala ves svet. Blejsko jezero uživa sloves izredne lepote, sredi jezera pa je romantičen otoček s cerkvico. Bled z okolico in naravnimi lepotami je eno najlepših alpskih letovišč, značilno po blagem, zdravilnem podnebnju in termalni jezerski vodi. Bled privablja poslovneže, umetnike, športnike, raziskovalce, rekreativce, stare in mlade, skratka ljudi z vsega sveta (<http://www.bled.si/si/o-bledu>, 13. 6. 2014).

Naravni prirast v občini Bled na 1.000 prebivalcev je leta 2012 znašal 1,2, kar pomeni, da je bilo število živorojenih višje od števila umrlih. Število tistih, ki so se v občino preselili, pa je bilo nižje od tistih, ki so se priselili in je znašalo $-2,2$. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je negativno in znaša $-1,0$. Leta 2012 je bilo v občini Bled zaposlenih 2.611 prebivalcev, kar znaša, glede na število vseh zaposlenih v Sloveniji 0,3 % (<http://www.stat.si/obcinev>

stevilkah/?leto=2014/, 25. 5. 2014).

4.4.2 Gospodarstvo gorenjske regije

4.4.2.1 Turizem

Po informacijah javne agencije SPIRIT Slovenija (2014) prav gorenjska regija spada med predele, ki so v Sloveniji najpogosteje obiskani. Vsekakor je na prvem mestu glede najbolj priljubljenih gorenjskih krajev Bled, na drugem najdemo Bohinj, na tretje mesto pa se je uvrstila Kranjska Gora.

Vse te destinacije se lahko pohvalijo z zelo pestro ponudbo.

Na Bledu je v letu 2012 prenočilo 598.396 turistov, od tega je bilo kar 94 % tujih. Podatek pove, da med obiskovalci prednjačijo tujci, medtem ko domačini raje obišejo Bled za kakšen dan oziroma kot krajši izlet. Na Bledu so v letu 2012 zaznali tudi rast nočitev, kar je zelo spodbudno za razvoj turistične dejavnosti (<http://www.td-bled.si/>, 13. 4. 2014).

V Bohinju je leta 2012 prenočilo 341.026 turistov, od tega je bilo 60 % tujih in 40 % domačih. Glede na prejšnja leta je torej nekoliko več tujih turistov, medtem ko se v primerjavi s prejšnjimi leti lahko v letu 2012 ponovno pohvalijo z rastjo nočitev, je pa mogoče opaziti, da gre za manjše število dni bivanja (<http://www.bohinj-info.com/>, 13. 4. 2014).

V Kranjski Gori je v letu 2012 prenočilo 442.091 turistov, od tega je bilo 61 % tujih in 39 % domačih. Tudi Kranjska Gora se lahko pohvali z rastjo števila turistov v zadnjih letih, pri čemer se dviga odstotek tujih v primerjavi z domačimi turisti (<http://www.kranjska-gora.si/Turisticne-informacije>, 13. 4. 2014).

Glede na podatke turističnega društva Bled so med najbolj obiskanimi turističnimi znamenitostmi na Bledu Blejsko jezero, Blejski grad, Blejski otok, Blejski Vintgar itd.

Podatki Turistično-informacijskega centra Bohinj pa kažejo na to, da si v Bohinju turisti ogledujejo predvsem Bohinjsko jezero, ki je zelo privlačno zaradi možnosti kopanja, jadranja, sprehajanja, vse več pa je tudi pohodnikov, ki se odpravijo obiskat okoliške vrhove. Kranjska Gora je za turiste privlačna predvsem zaradi neokrnjene narave, bližnjih gora in tudi zaradi zimskih smučarskih dogodkov (<http://www.kranjska-gora.si/Turisticne-informacije>, 13. 4. 2014).

Glede prenočitev po regijah se Gorenjska uvršča na drugo mesto, takoj za obalno-kraško. V letu 2012 je bilo 1,670.653 nočitev, pri tem pa je zaznana le 2-odstotna rast. Gorenjska regija je za turiste privlačna predvsem z vidika naravnih

znamenitosti, neokrnjene narave, močno razvitega pohodništva, kolesarstva in tudi številnih svetovnih prireditev, ki vedno znova privlačijo tako domače kot tuje turiste (<http://www.spiritslovenia.si/si>, 12. 4. 2014).

4.4.2.2 Gospodarstvo gorenjske regije

Gospodarstvo gorenjske regije se je v zadnjih petih letih spremenilo iz industrijske v storitveno družbo. Podjetji Sava Goodyear Dunlop Sava Tires d. o. o. s sedežem v Kranju in železarna Acroni d. o. o. s sedežem na Jesenicah spadata med večja podjetja v gorenjski regiji.

Primerjava zaposlenosti po dejavnostih je pokazala upad zaposlenih v industriji in javni upravi ter povečanje zaposlenosti v poslovnih storitvah (gostinstvu, gradbeništvu in prometu). Kar 20 % delovno aktivnega prebivalstva gorenjske regije dela izven regije, od tega jih je največ zaposlenih v Ljubljani (http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007-2013.pdf, 14. 9. 2014).

Sava Goodyear Dunlop Sava Tires d. o. o.

Podjetje Goodyear Dunlop Sava Tires spada med vodilne proizvajalce pnevmatik v jugovzhodni Evropi, ki proizvaja visoko zmogljive pnevmatike za osebna, poltovorna in tovorna vozila, pnevmatike za kmetijske, industrijske in gradbene stroje, moto pnevmatike in avto zračnice blagovnih znamk Goodyear, Dunlop, Sava, Fulda in Debica. Leta 2012 je podjetje ustvarilo 8,881.630 € dobička. V podjetju je okoli 1.400 zaposlenih, ki stremijo k cilju, da bi bili pri svojem delu najboljši. Pri svojem delu je podjetje Goodyear zavezano tudi k skrbi za okolje in skupnost. Zavzemajo se za ohranjanje okolja, saj se kot odgovoren član lokalne skupnosti zavedajo morebitnih nevarnosti, ki jih skušajo obvladovati tako, da je njihov vpliv na lokalno skupnost čim manjši. Skrb za okolje in zmanjševanje vplivov na okolje sta enakopravno vključena v poslovno strategijo podjetja in v celoten cikel izdelkov od razvoja pnevmatik do njihove trajne in okolju prijazne odstranitve. Eden glavnih ciljev tovarne je zmanjševanje količine odpadkov ter njihovo ločeno zbiranje za predelavo, zato imajo v podjetju povsod nameščene koše za ločeno zbiranje papirja, plastenk, folije, gumene odpadke ipd. K varovanju okolja spodbujajo tudi dobavitelje in tako že več kot 60 odstotkov surovin dobivajo v vračljivi embalaži. Podjetje že od leta 2007 odpadkov ne odlaga na deponijo, pač pa vse odpadke, tudi komunalne, oddaja v predelavo ali sežig kot energent. Z načrtnim ločevanjem odpadkov jim je od leta 1999 do leta 2011 uspelo količino odpadkov zmanjšati za 92 odstotkov. Leta 2009 so v podjetju prevzeli tudi koordinacijo priprav na novo shemo ravnanja z izrabljenimi gumami, saj želijo biti v skladu s politiko korporacije Goodyear Dunlop dejavni pri vzpostavljanju sodobnega načina ravnanja z odpadki. Izbranemu ponudniku so s pogodbo podelili status nosilca skupnega načrta za določeno obdobje in ga pooblastili za izvajanje celovite storitve ravnanja z izrabljenimi

gumami na območju Republike Slovenije. Za leto 2010 je izbrani nosilec skupnega načrta družba Slopak d. o. o (<http://www.sava-tires.si>, 14. 9. 2014).

ACRONI, d. o. o.

Podjetje ACRONI, d. o. o. je proizvajalec pločevine iz jekla različnih vrst. Proizvajajo toplo in hladno valjane trakove, izdelke iz debele pločevine in profile. Usmerjajo se v proizvodnjo visokokakovostnih večvrednih ploščatih izdelkov iz jekla, s katerimi želijo pretežno oskrbovati znane kupce. Kot eno prednostnih nalog je podjetje postavilo zmanjševanje vplivov na okolje in varovanje okolja. Svoj odnos do okolja, varnosti in zdravja pri delu neprestano izboljšujejo, kar potrjujeta tudi mednarodna standarda Sistem ravnanja z okoljem – ISO 14001 in Sistem varnosti in zdravja pri delu OHSAS 18001. Tako uvajajo nove tehnološke postopke, ki čim manj obremenjujejo okolje ter čim manj vplivajo na varnost in zdravje zaposlenih. Enako skrbno ravna tudi z vsemi energenti ter spremljajo racionalno rabo energije. Vseskozi spremljajo nastajanje odpadkov, emisije v ozračje in odpadne vode (<http://www.acroni.si>, 14. 9. 2014).

V podjetju so rešili problem odlaganja žindre (črna jeklarska žindra, ki jo je mogoče uporabiti kot agregat v bitumenskih zmesih), tako da so v proces predelave črne žindre vključili slovensko podjetje ECO logic, proizvodi predelave pa se vgrajujejo v slovenske ceste. Septembra 2011 pa je bila dejavnost ravnanja s črno žindro predana podjetju Harsco Minerali, d. o. o., Jesenice, ki se ukvarja tudi s predelavo bele žindre. Iz bele žindre, ki jo je Acroni do zdaj odlagal na deponijo, načrtujejo izločanje ostankov železa, ki jih bo znova uporabil Acroni, druge materiale pa bodo prodajali prek svojih partnerjev (<http://www.zelenaslovenija.si/revija-eol-/aktualna-stevilka/okolje/1604-kaj-je-in-kaj-ni-zindra-eol-67>, 18. 9. 2014).

5 INTEGRALNI SISTEMI ZA RAVNANJE Z ODPADKI V GORENJSKI REGIJI

Strategija »zero waste« učinkovito zmanjšuje možnosti spremembe gospodarjenja z odpadki od sedanjega iskanja čim cenejših možnosti odstranjevanja odpadkov k truda vrednemu cilju uporabe surovin z visoko dodano vrednostjo. Integralno gospodarjenje z odpadki zadržuje prehod na nov pristop k odpadkom, ki je nujen, če želimo doseči trajnostni sonaravni razvoj.

Koncept ravnanja z odpadki »zero waste« (brez odpadkov) zahteva spremenjen način razmišljanja. Osnovna naloga ni iskanje poti, kako se odpadkov znebiti, ampak zagotavljanje trajnostnega načina uporabe materialov ter spodbujanje njihovega recikliranja in ponovne uporabe. Z ustreznim preoblikovanjem izdelkov in ustreznim ravnanjem z njimi lahko postanemo družba brez odpadkov. Ponovna izraba odpadkov z vključevanjem v reciklirne sheme in procese predstavlja vodilo

ekonomskih aktivnosti in trajnostnega razvoja.

5.1 REGIONALNI CENTER ZA RAVNANJE Z ODPADKI

Zaradi prostorskih, naravnih, poselitvenih in drugih danosti slovenskega prostora ter tehnično-tehnoloških možnosti, ekonomičnosti in logistike strateške usmeritve ravnanja z odpadki predvidevajo vzpostavitev regijskega koncepta za ravnanje z odpadki v tako imenovanem regijskem ali medobčinskem pristopu kot edinem upravičenim in izvedljivem. Osnovno omrežje centrov za ravnanje z odpadki tvorijo centri prvega reda ali regijski centri. Ti so najvišja oblika medobčinskega združevanja in vključujejo najmanj 90.000 prebivalcev. To omrežje dopolnjujejo centri drugega reda, ki pokrivajo območja s številom prebivalcev med 55.000 in 90.000. Centri tretjega reda ali podcentri so brez odlagalnega polja in zaokrožujejo manjša območja, ki imajo premajhno število prebivalcev za ekonomsko racionalno ravnanje z odpadki, so pa homogena, na daljših transportnih razdaljah ali z že izdelanimi dolgoročnimi izhodišči za ravnanje z odpadki (http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/okolje/varstvo_okolja/operativni_programi/op_odpadki_biorazgradljivi.pdf, 14. 6. 2014).

Za slovenske razmere so v Operativnem programu odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količine biorazgradljivih odpadkov opredeljene minimalne kapacitete objektov in naprav za ravnanje z odpadki z namenom razumnih in sprejemljivih investicijskih in obratovalnih stroškov.

Objekti in naprave	Skupna zmogljivost (t)
Odlagališče odpadkov	≥500.000
	Kapaciteta (t) letno
Objekti MBO	≥20.000
Objekti termične obdelave odpadkov	≥15.000
Ročna sortirnica	5.000
Ročno-strojna sortirnica	25.000–30.000
Demontaža kosovnih odpadkov in razvrščanje materialov	5.000–10.000
Odprte kompostarne	500–2.000
Polzaprte kompostarne	2.000–3.000
Zaprte kompostarne	≥3.000
Priprava steklenega agregata iz mešanega stekla	3.000–5.000
Razvrščanje in priprava steklenega agregata po barvah	20.000

*Tabela 9: Minimalne kapacitete objektov in naprav za ravnanje z odpadki
(Vir: Prirejeno po: http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakonodaja/okolje/varstvo_okolja/operativni_programi/op_odpadki_biorazgradljivi.pdf, 5. 6. 2014)*

5.2 REGIJSKI CENTRI ZA RAVNANJE Z ODPADKI

»Osnovno omrežje centrov za ravnanje z odpadki tvorijo **centri prvega reda ali regijski centri za ravnanje z odpadki**, ki so najvišja oblika medobčinskega združevanja in vključujejo 90.000 ali več prebivalcev.

Osnovno omrežje dopolnjujejo zaradi prostorskih, logističnih in drugih razlogov **centri drugega reda** in pokrivajo območja s številom prebivalcev med 55.000 in 90.000.

Centri tretjega reda ali podcentri zaokrožujejo manjša območja, ki imajo premajhno število prebivalcev za ekonomsko racionalno ravnanje z odpadki, so pa homogena, na daljših transportnih razdaljah ali z že izdelanimi dolgoročnimi izhodišči za ravnanje z odpadki.

Centri drugega in tretjega reda so poleg prostorskih, logističnih razlogov ter homogenosti območij praviloma tudi posledica neuspešnega vključevanja posameznih območij v osnovni koncept regijskih centrov prvega reda. Po zatečenem stanju so taki centri dejstvo, ki se bodo dolgoročno vključevali v omrežje regijskih centrov prvega reda« (<http://www.npvo.si/dokumenti/OP-odpadki.pdf>, 27.8.2014).

5.2.1 CERO Gorenjska

Poleg razvojnih projektov na občinskem ali medobčinskem nivoju, ki predstavljajo reševanje problematike glavnega dela odpadkov v Sloveniji in so nekateri že v fazi realizacije reševanja, se je nekaj let oblikoval projekt skupnega reševanja problematike komunalnih odpadkov na Gorenjskem kot skupni projekt 18 gorenjskih občin, zaradi zaključenosti prostora pa so bile v obravnavo vključene še štiri dodatne občine. Izdelane so bile idejno-tehnične zasnove centra z vsemi objekti, sprva tudi s sežigalnico, ki je bila kasneje izločena iz projekta. Izdelana je bila tudi primerjalna ocena primernosti lokacij za umestitev centra za ravnanje z odpadki v prostor. Načrtovani center za ravnanje z odpadki naj bi na lokaciji Naklo obsegal značilne objekte in naprave zbirnega centra za pripravo uporabnih surovin in nevarnih frakcij, zaprto kompostarno za BIOO, zaprti objekt za MBO ali MBS. Načrtovan je tudi center za obdelavo gradbenih odpadkov. Ocenjene skupne količine zbranih odpadkov iz gospodinjstev, proizvodnega in storitvenega sektorja ter kosovnih odpadkov so okrog 180.000 t letno zbranih odpadkov brez ločeno zbranih frakcij, ki jih v proizvodnem in storitvenem sektorju zberejo specializirana podjetja za ravnanje z odpadki. Načrtovane količine ločeno zbranih frakcij skupaj z BIOO so v študijah in projektni dokumentaciji ocenjene na pribl. 40.000 t, količine preostalih mešanih odpadkov pa na pribl. 110.000 ton.

Po spremembi dejavnosti centra za ravnanje z odpadki z opustitvijo MBO in termične obdelave so načrti za zmanjšanje količin nekoliko prilagojeni. Izločitev 50 % odpadkov iz celokupnega toka nastalih odpadkov je ambiciozen in dolgoročnejši cilj, vendar izvedljiv za obdobje 8–10 let.

Zaradi zapletov pri umeščanju objektov v prostor so trenutno aktivnosti usmerjene v neracionalno rekonstrukcijo in širitev obstoječih petih odlagališč, ki bodo zaradi tega delovala vsaj do leta 2008 kot centri 2. ali 3. reda (<http://www.npvo.si/dokumenti/OP-odpadki.pdf>). Za območje gorenjske regije sta bila predvidena odlagališče Mala Mežakla (MBO: Polica, Kranj) – CEGOR 1. reda, s 107.703 vključenimi prebivalci v občinah Bled, Bohinj, Gorenja vas - Poljane, Gorje, Jesenice, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Železniki, Žiri in Žirovnica, ter odlagališče Kovor (MBO: Polica, Kranj) – CEGOR 1. reda, s 92.199 vključenimi prebivalci v občinah Cerklje na Gorenjskem, Jezersko, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Tržič.

5.2.2 Odlagališče Mala Mežakla

Odlagališče Mala Mežakla ima pridobljeno okoljevarstveno dovoljenje za obratovanje kot lokalno odlagališče. Po 16. 7. 2009 je Odlagališče Mala Mežakla opredeljeno kot regijsko odlagališče 1. reda – Gorenjska 2: CEGOR 1. reda – odlagališče Mala Mežakla. Odlagališče nenevarnih odpadkov Tenetiše (slika 14), kamor je Komunala Kranj odlagala odpadke iz občin Kranj, Šenčur, Naklo, Jezersko, Cerklje in Preddvor, je 15. 7. 2009 prenehalo obratovati, zato se je Komunala Kranj obrnila tudi na občine solastnice odlagališča nenevarnih odpadkov Mala Mežakla s povpraševanjem za prevzemanje (obdelavo in predelavo) ter odlaganje ostanka komunalnih odpadkov od 16. 7. 2009 naprej. Komunala Kranj iz navedenih občin na odlagališče Tenetiše na leto odloži 35.000 ton odpadkov, mesečno 2.916 ton. Na odlagališče Mala Mežakla se lahko odlaga komunalne in komunalnim podobne odpadke iz obrti in storitvenih dejavnosti (tudi kosovne). Industrijskih odpadkov (npr. filtrskega prahu) ter blata iz čistilnih naprav se na to odlagališče ne sprejema (http://obcina.kranjska-gora.si/Obcinski%20svet/425/4_25_7%20odlaganje%20odpadkov.pdf, 15. 6. 2014).

Slika 6: Odlagališče odpadkov Tenetiše na Gorenjskem

(Vir: <http://www.delo.si/novice/slovenija/deponija-tenetise-se-vedno-zaprta-odpadki-v-kovor.html>, 18. 3. 2014)

Po podatkih iz Poročila o obratovanju odlagališča za nenevarne odpadke Mala Mežakla za leto 2013 je bilo tega leta dovoženih 17.771 ton odpadkov, od tega 13.555 ton mešanih komunalnih odpadkov, ki so bili obdelani na mobilni sortirni napravi, iz te količine pa se je izločilo 1.560 ton lahke frakcije in 9,5 ton kovinskih odpadkov (http://www.obcina.kranjskagora.si/Obcinski%20svet/5%20mandat/5_33/5_33_komunala%20porocilo%20Jeko-in.pdf, 15. 6. 2014).

Na odlagališču Mala Mežakla kompostirajo biološke odpadke. Leta 2012 je bilo na kompostarno oddanih 555 ton bioloških odpadkov, leta 2013 pa 509 ton. Kompostirajo zeleni odrez, ki ga zberejo pri opravljanju dejavnosti vzdrževanja javnih površin, z brezplačnim odvozom zelenega odreza in z dovozom zelenega odreza iz zbirnega centra Jesenice. Na odlagališču prevzemajo in odlagajo, glede na vrsto in čistost gradbenega odpadka, tudi gradbene odpadke. Leta 2012 je bilo na deponijo sprejetih 4.678 ton prekrivke in 1.281 ton mešanih gradbenih odpadkov, leta 2013 pa 3.333 ton prekrivke in 567 ton mešanih gradbenih odpadkov. Dovozi gradbenih odpadkov so zaradi višje cene odlaganja odpadkov in porast uporabe tehnologij predelave gradbenih odpadkov postali manjši (http://www.obcina.kranjska-gora.si/Obcinski%20svet/5%20mandat/5_33/5_33komunala%20porocilo%20Jeko-in.pdf, 15. 6. 2014).

5.2.3 Odlagališče nenevarnih odpadkov Kovor

Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov in Uredba o odlaganju odpadkov na odlagališčih (Ur. l. RS št. 32/06, 98/07, 62/08 in 53/09) določata, da je deponija Kovor regijska deponija

drugega reda, za katero je treba pridobiti dovoljenje IPPC za obratovanje. Ključna pogoja, ki jih odlagališče Kovor za pridobitev tega dovoljenja do konca leta 2010 ni izpolnjevalo, sta bila:

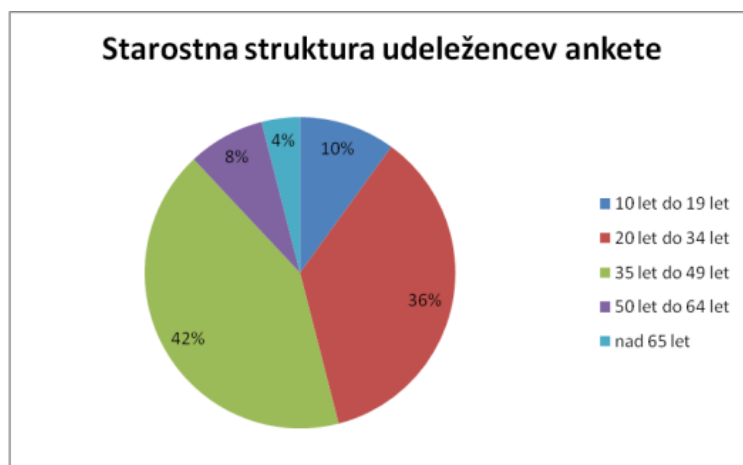
- da se na odlagališču odlaga preostanek mešanih komunalnih odpadkov z območij, ki skupaj obsegajo najmanj 55.000 prebivalcev, ter
- da morajo biti odpadki pred odlaganjem obdelani skladno z Uredbo o odlaganju odpadkov.

Občinski svet Občine Tržič je 24. 11. 2010 sprejel sklep, da dovoli upravljavcu deponije Kovor, Komunalni Tržič d. o. o., na deponiji Kovor skladno s predpisi odlagati predhodno obdelane komunalne in nenevarne odpadke iz drugih občin. S sprejemom tega sklepa je bil izpolnjen prvi pogoj, saj je tako upravljavec odlagališča pridobil soglasje Občinskega sveta, da lahko sprejme v odlaganje tudi odpadke iz drugih občin, s tem pa se preseže minimalno število 55.000 vključenih prebivalcev. Za obdelavo odpadkov iz območja občine Tržič je bila v javnem naročilu izbrana družba Papir servis d.o.o., ki je z upravljavcem odlagališča dne 28. 1. 2011 sklenila pogodbo o ravnanju z mešanimi komunalnimi odpadki, s katero se je zavezala obdelovati mešane komunalne odpadke z območja občine Tržič. Z obdelavo teh odpadkov so pričeli marca 2011. 12. 7. 2012 je občina Tržič kljub vsemu od ARSO dobila odločbo, da se vloga za izdajo dovoljenja IPPC za odlagališče Kovor zavrne zaradi odlaganja neobdelanih mešanih komunalnih odpadkov in minimalnega števila vključenih prebivalcev v regijski koncept ravnanja s komunalnimi odpadki (http://ls.lex-localis.info/files/3e1305d1-dc1d-4700-9f94-5f4ca8193b18/634624767880000000_Porocilo%20Komunale%20Trzic.pdf, 17. 6. 2014).

Odlagališče Kovor je 27. 12. 2012 pridobilo okoljevarstveno dovoljenje, ki velja do 28. 12. 2022. To pomeni, da se na odlagališče lahko odlagajo nenevarni obdelani mešani komunalni odpadki (http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/Seznam_odlagali%C5%A1%C4%8Da_OBJCJAVA_jan2013.pdf, 17. 6. 2014).

6 ANALIZA ANKETE

Da bi lažje prepoznali situacijo na področju odpadkov in informiranja prebivalcev gorenjske regije, je bilo izvedeno anketiranje 50 vprašanih. Raziskava je potekala z razdelitvijo anketnih vprašalnikov med znanci, ti pa so jo nato posredovali naprej. Razdeljenih je bilo 56 anketnih vprašalnikov, 53 je bilo vrnjenih, vendar pa so bili trije vprašalniki neveljavni. Zanimanje za izpolnjevanje anketnega vprašalnika je bilo večje med ženskami. Na grafu 8 je prikazana starostna struktura udeležencev ankete. V starostni skupini od 10 do 19 let je bilo 5 (4 %) vprašanih. V starostni skupini med 20. in 34. letom je bilo 18 vprašanih (36 %), med 35. in 49. letom 21 (42 %) ter med 50. in 64. letom 4 (8 %). Dva udeleženca ankete sta bila stara nad 65 let (4 %).

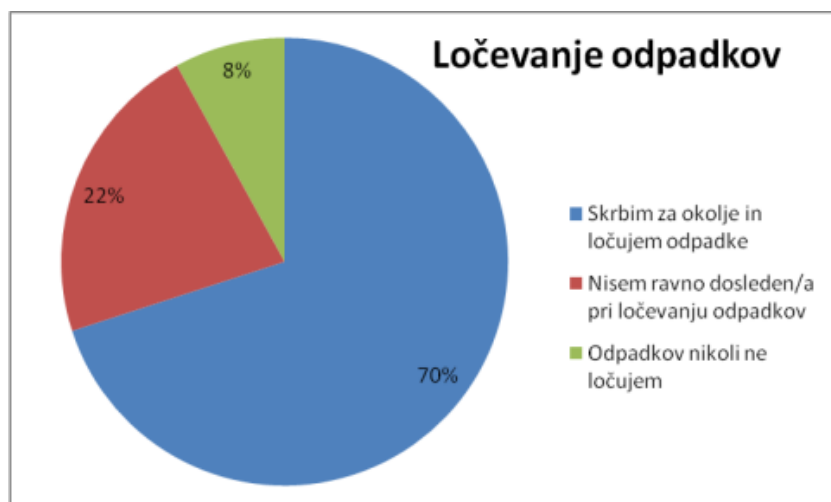
*Graf 7: Starostna struktura vprašanih
(Vir: lasten)*

*Graf 8: Prebivališče vprašanih
(Vir: lasten)*

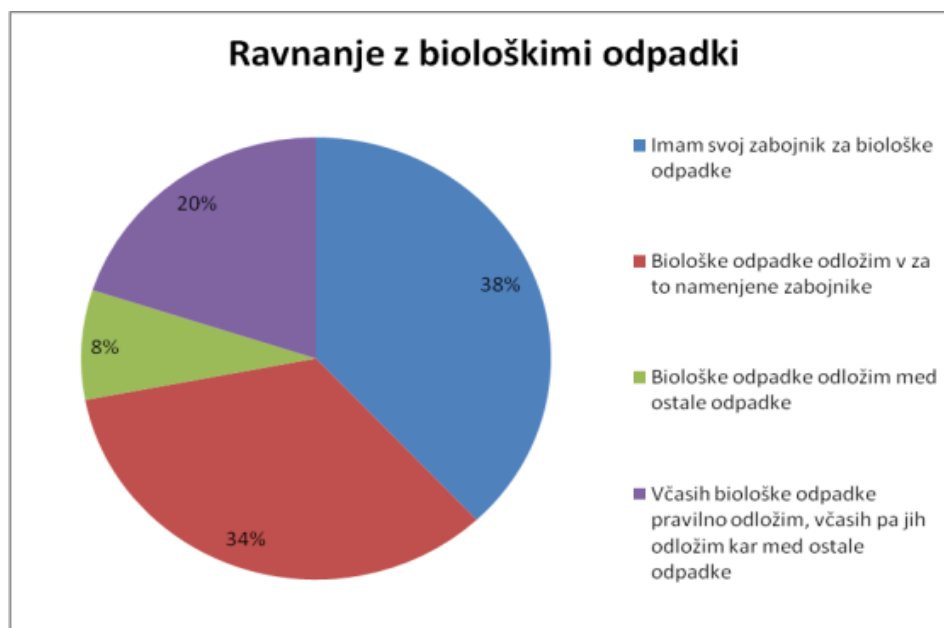
Graf 9 prikazuje prebivališče vprašanih. Od 50 vprašanih jih 17 (34 %) živi v stanovanjskih blokih in 33 (66 %) v individualnih hišah.

Večina vprašanih (43, kar predstavlja 86 % vprašanih) je odgovorilo, da pri njih obstaja ločeno zbiranje odpadkov. Situacija glede ločenega zbiranja odpadkov je prikazana na grafu 10, iz katerega je razvidno, da so udeleženci dobro seznanjeni z ločenim zbiranjem odpadkov. Kar 70 % (35 vprašanih) namreč dosledno ločuje odpadke in s tem skrbi za okolje. Ostalih 15 udeležencev pa se deli med tiste, ki odpadkov sploh ne ločujejo, in tiste, ki pri tem niso ravno dosledni. Tako 11 vprašanih (22 %) meni, da niso ravno dosledni pri ločevanju odpadkov, 4 vprašani (8 %) pa ločevanju odpadkov sploh ne namenijo pozornosti.

Graf 9: Ločevanje odpadkov
(Vir: lasten)

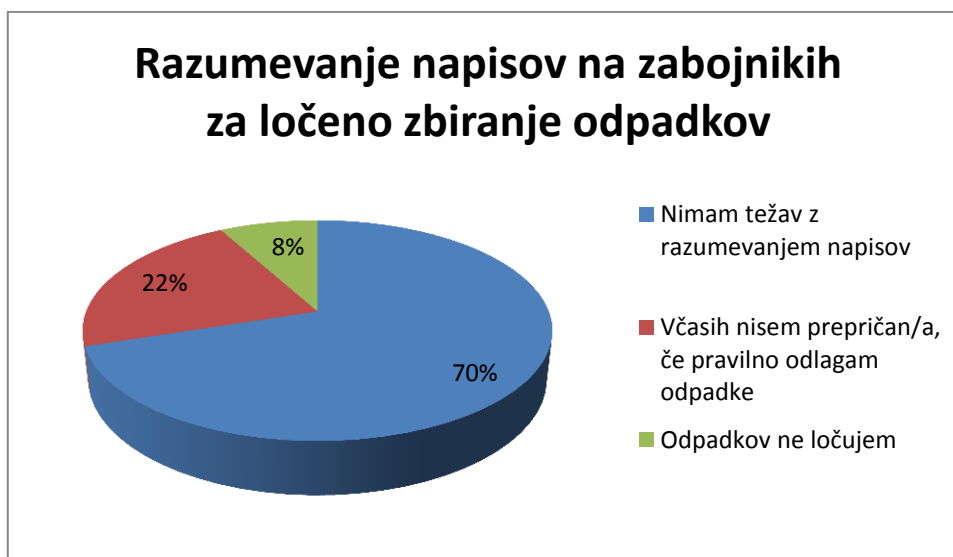
Graf 11 prikazuje, kako vprašani ravnajo z biološkimi odpadki. Med vprašanimi jih ima 19 (38 %) svoj zabojnik za biološke odpadke, to so večinoma tisti, ki prihajajo iz stanovanjskih hiš, 17 (34 %) jih biološke odpadke odlaga v za to namenjene zabojnike, medtem ko ostalih 14 vprašanih ločevanju ne posveča toliko pozornosti. Preostali vprašani se delijo na tiste, ki včasih sicer pravilno odložijo biološke odpadke, včasih pa tudi ne. Med vprašanimi je takih 10 oziroma 20 %, medtem ko 4 (8 %) vprašani biološke odpadke odlaga kar med ostale odpadke.

Graf 10: Ravnanje z biološkimi odpadki
(Vir: lasten)

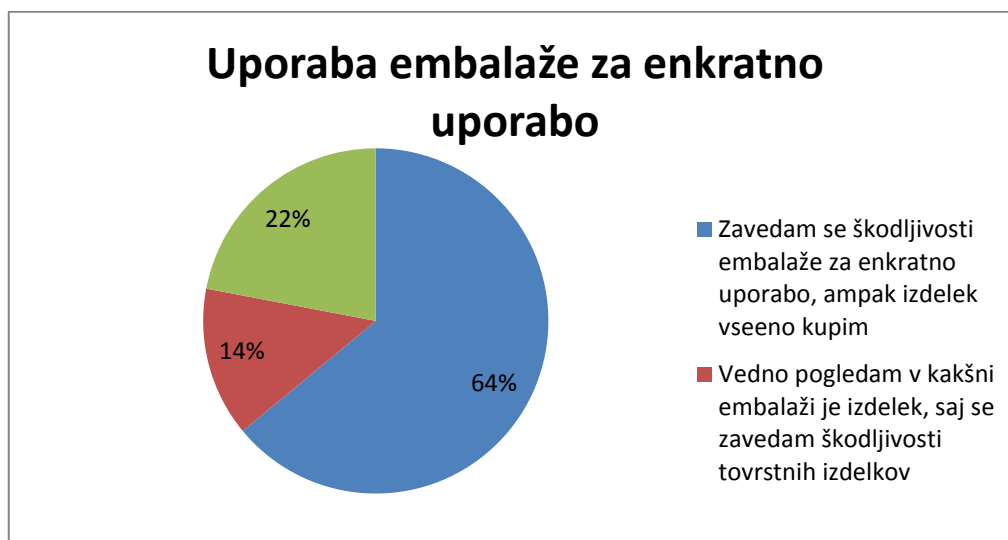
Glede kosovnih odpadkov so odgovori kar spodbudni, saj ni nihče odgovoril, da tovrstne odpadke odlaga nepravilno, npr. v naravo. 28 vprašanih, kar predstavlja 56 %, kosovne odpadke zbira in jih odda pri rednem zbiranju odpadkov, ostali vprašani pa odpadke sproti vozijo na odlagališče.

Pogosto se pojavlja dilema, ali nek odpadek sodi v zabojnik za embalažo, medtem ko pri ostalih, predvsem papirju in steklu, ni tolikšnih težav. Zato je anketni vprašalnik vseboval tudi vprašanje o razumevanju napisov na zabojnikih. Zanimalo nas je, ali se vprašanim zdijo pregledni in povsem razumljivi oziroma ali imajo kdaj kaj težav z njihovim razumevanjem. Graf 12 prikazuje, kako vprašani razumejo napise na zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov. Ugotovljeno je bilo, da večina vprašanih, 35 (70 %), nima težav z razumevanjem napisov in se jim ti zdijo popolnoma razumljivi, 11 (22 %) vprašanih pa včasih ni prepričan/a, če pravilno odlagajo odpadke. Preostali 4 (8 %) anketiranci pa jih ne ločujejo.

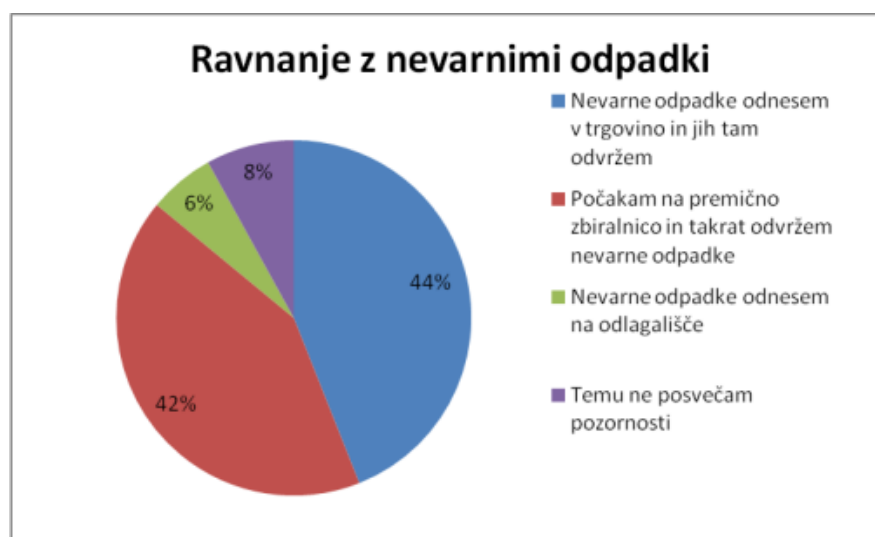
Graf 11: Razumevanje napisov na zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov
(Vir: lasten)

Na grafu 13 je prikazano, kakšen odnos imajo vprašani do embalaže za enkratno uporabo. Od vprašanih se jih 32 (64 %) sicer zaveda, da je tovrstna embalaža za okolje izredno škodljiva, vendar kljub temu takšen izdelek kupijo. Nadaljnjih 7 (14 %) vprašanih je odgovorilo, da vedno pogledajo, v kakšni embalaži je izdelek, saj se dobro zavedajo škodljivih učinkov embalaže na okolje, 11 (22 %) vprašanih pa se tovrstni embalaži izogiba.

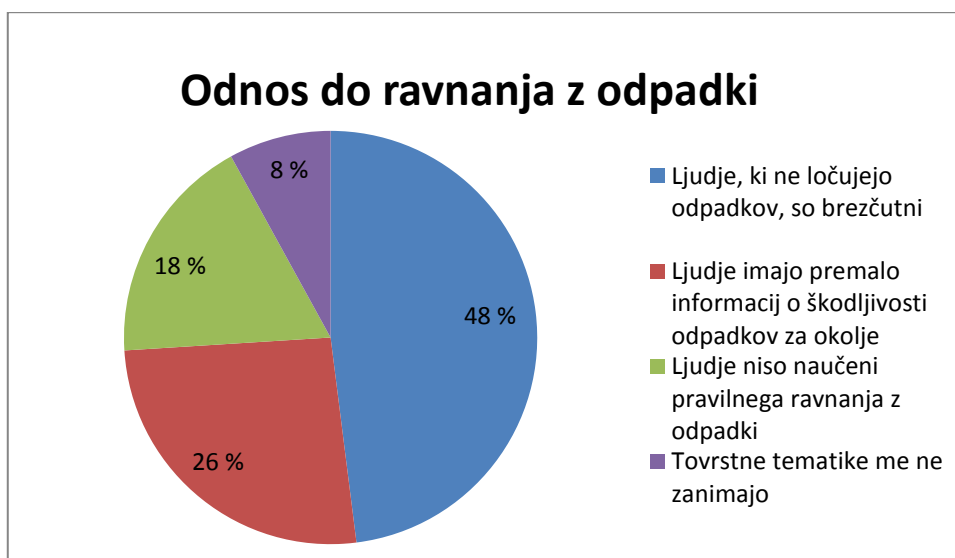
Graf 12: Uporaba embalaže za enkratno uporabo
(Vir: lasten)

Veliko nevarnost za okolje predstavljajo tudi nevarni odpadki. Iz grafa 14 je razvidno, da je osveščenost o ravnanju z nevarnimi odpadki kar dobra, saj večina vprašanih tovrstne odpadke odnese v odlagališče ali počaka na premično zbiralnico oziroma jih odda v trgovini, kjer tovrstne izdelke prodajajo. Tako je kar 22 vprašanih (44 %) odgovorilo, da nevarne odpadke odnesejo v trgovino in jih tam odvržejo, 21 (42 %) jih počaka na premično zbiralnico, 3 (6 %) vprašani pa nevarne odpadke redno vozijo na odlagališče. Preostali 4 (8 %) vprašanih tudi ravnanju z nevarnimi odpadki ne posvečajo pozornosti in tovrstne odpadke odlagajo kar med ostale.

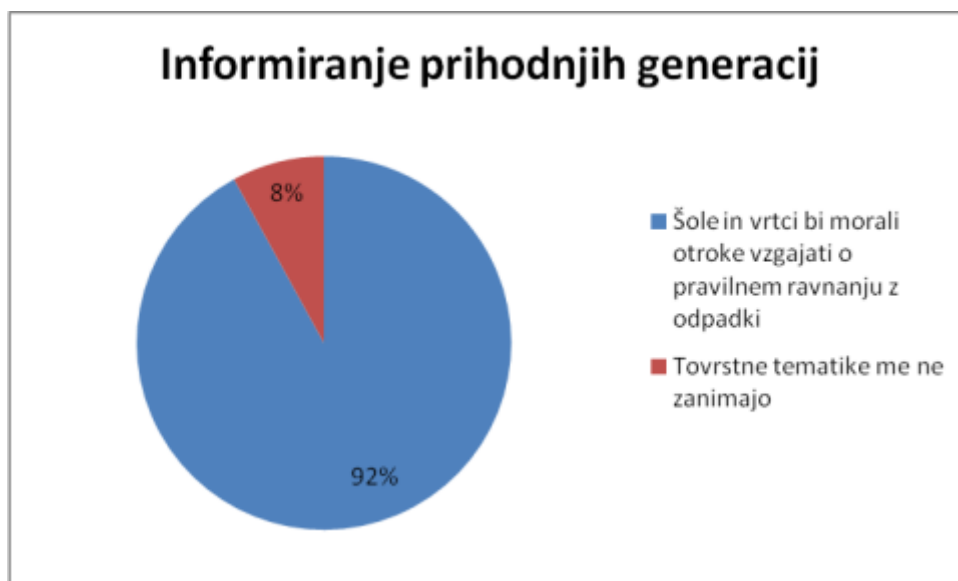
Graf 13: Ravnanje z nevarnimi odpadki
(Vir: lasten)

Večina vprašanih 46 (92 %) je mnenja, da naredijo dovolj za kakovostno ravnanje z odpadki, da je teh preveč ter da bi morala država veliko večjo pozornost namenjati odpadkom in ozaveščanju. Izmed vprašanih jih je 24 (48 %) mnenja, da so ljudje, ki ne ločujejo odpadkov, brezčutni do okolja, 13 (26 %) jih meni, da imajo premalo informacij o tem, kako škodljivi so odpadki za okolje, 9 (18 %) jih je mnenja, da imajo slab zgled doma in v okolici in da niso naučeni pravilnega ravnanja z odpadki, 4 (8 %) pa tovrstna tematika sploh ne zanima. Mnenje vprašanih o ravnanju z odpadki prikazuje graf 15.

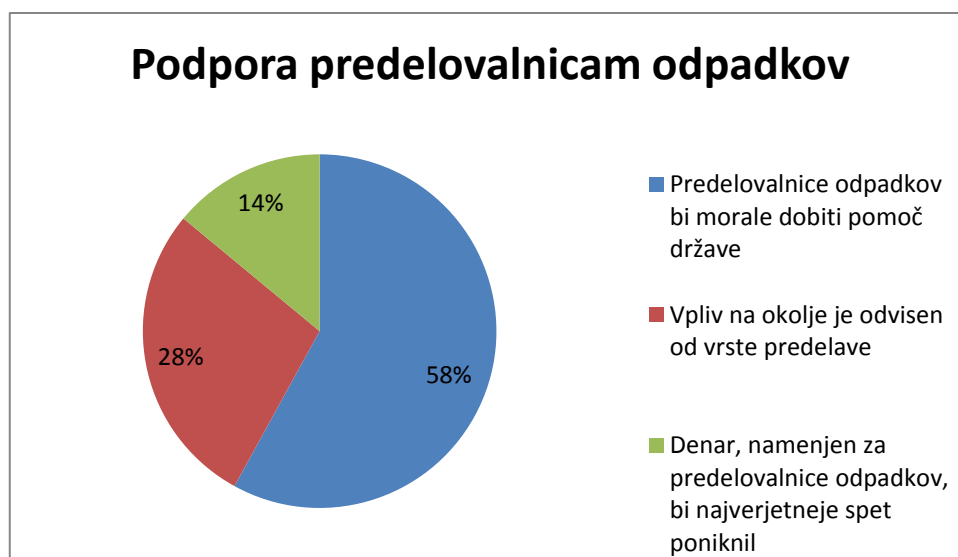
*Graf 14: Mnenje o ravnanju z odpadki
(Vir: lasten)*

Odnos do okolja je zelo pomemben in zato bi o tem morali poučiti že otroke v vrtcih in šolah. Prav tako pa so za pravilen odnos do okolja odgovorni tudi starši. Tako je 46 (92 %) vprašanih pritrdilno odgovorilo, da bi morali otroke že kmalu začeli navajati na ločevanje odpadkov in pravilen odnos do okolja, 4 (8 %) pa jih glede tega nima mnenja. Situacijo o informiranju prihodnjih generacij prikazuje graf 15.

*Graf 15: Informiranje prihodnjih generacij
(Vir: lasten)*

Izmed vseh vprašanih jih 35 (70 %) meni, da bi vračljiva embalaža lahko izboljšala odnos do okolja, vendar menijo, da bi moral biti temu primerno napisan tudi zakon, 11 (22 %) vprašanih se s to trditvijo popolnoma strinja, preostali štirje pa o tem prav tako nimajo mnenja.

*Graf 16: Podpora predelovalnicam odpadkov
(Vir: lasten)*

Pohvalno je razmišljanje, ki je prikazano na grafu 17, saj veliko ljudi podpira predelovalnico odpadkov. Kar 29 (58 %) vprašanih meni, da bi morale slednje dobiti

pomoč države, ker veliko naredijo za okolje, medtem ko jih je 14 (28 %) mnenja, da je vpliv na okolje odvisen od vrste predelave, 7 (14 %) jih je mnenja, da če bi podri predelovalnico odpadkov, bi denar samo poniknil in spet ne bi bilo nič narejenega za okolje. Prav vsi vprašani nasprotujejo, da bi bila predelovalnica odpadkov v njihovem kraju oziroma okolju, kjer živijo. Prav tako so prepričani, da inšpektorji slabo opravljajo svoje delo. Kot največji problem pa vprašani vidijo slabo zakonodajo, takšnega mnenja jih je 27 (54 %), 23 (46 %) pa jih je mnenja, da je težava v slabi strategiji.

7 ZAKLJUČEK

Opravljena anketa se nanaša na seznanjenost prebivalcev gorenjske regije s problematiko odpadkov in njihovo informiranost glede ločevanja odpadkov. Rezultati ankete so pokazali, da so prebivalci dobro seznanjeni s pomenom ločenega zbiranja odpadkov, saj jih več kot polovica skrbi za dosledno zbiranje in ločevanje odpadkov. Nekateri imajo svoje zabojnike za biološke odpadke in embalažo ter tako dosledno ločujejo odpadke, ostali pa odpadke dosledno odlagajo v zabojnike za ločeno zbiranje. Tudi razumevanje napisov na zabojnikih vprašanim ne predstavlja prevelikega problema, če so ti pripravljene ločevati odpadke. Nekoliko manj so vprašani seznanjeni s problemom embalaže za enkratno uporabo, saj jo pogosto kupujejo. Zelo pohvalno je ravnanje vprašanih z nevarnimi odpadki, saj je le 8 % takih, ki odlaganju nevarnih odpadkov ne posvečajo pozornosti.

Po mnenju vprašanih bi bilo treba več pozornosti nameniti osveščanju ljudi o škodljivosti odpadkov za okolje, o tem bi bilo treba osveščati že otroke v vrtcih in šolah, saj je zgodnje razumevanje pomena pravilnega ravnanja z odpadki navada, ki jo bodo otroci prenesli s seboj v odraslo dobo in zrelost.

LITERATURA IN VIRI

- Bec, M. (2010). *Politika trajnostnega ravnanja z odpadki v Sloveniji*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede.
- Bernard Vukadin, B. (2007). *Okolje na dlani: Slovenija*. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor.
- Bizjak, D. (2008). *Raziskovanje o izdatkih za varstvo okolja za leto 2007*. Ljubljana: Statistični urad Slovenije.
- Husić, M. (2013). *Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2012*, KI-DP-2829, 2013.
- Husić, M. (2013). *Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z nevarnimi odpadki v RS za leto 2011*, KI-DP-2797.
- Husić, M. (2013). *Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2011*, KI-DP-2796.
- Husić, M. (2013). *Analiza podatkov izletnih poročil o ravnanju z odpadki v RS za leto 2012*, KI-DP-2828.
- Husić, M. (2011). *Ekologija: gradivo za 2. letnik*. Ljubljana: Zavod IRC, 2011.
- Kralj, D. (2013). *Odličnost ravnanja z odpadki*. Ljubljana: Založba Pivec.
- Minimizacija količin odpadkov in trajnostni razvoj. (2007). Zbornik povzetkov mednarodne konference Gospodarjenje z odpadki, Ljubljana: Naravoslovno-tehniška fakulteta.
- Parker, S. (2004). *Opadki in recikliranje*. Murska Sobota: Pomurska založba.
- Pečnik, K. (2009). *Ravnanje s komunalnimi odpadki – primer Regionalnega centra za ravnanje z odpadki Celje*. Diplomsko delo. Celje.
- Plut, D. (2010). *Zeleni planet?: Prebivalstvo, energija in okolje v 21. stoletju*. Radovljica: Didakta.
- Radonjič, G. (2008). *Embalaža in varstvo okolja*. Maribor: Založba Pivec.
- Steiner, M. (2008). *Opadki: knjiga o osnovah ravnanja z odpadki*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Spletni viri

ARSO. Klasifikacijski seznam odpadkov (online). 2011. (citirano 21. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/obrazci/Klasifikacijski%20seznam_Priloga7.pdf.

ARSO. Priročnik za določanje in uporabo najboljših razpoložljivih tehnologij (BAT) v postopku dovoljenja (online). 2006. (citirano 11. 7. 2014). Dostopno na naslovu: http://okolje.arso.gov.si/ippc/uploads/File/Prirocnik_za_dolocanje_in_uporabo_BAT_v_postopku_dovoljevanja_si.pdf.

ARSO. Seznam odlagališč v RS in njihov status na dan 8. 1. 2013 (online). 2013. (citirano 17. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/podatki/Seznam_odlagali%C5%A1%C4%8Da_OBJCJAVA_jan2013.pdf.

Bled. O Bledu (online). 2014. (citirano: 13. 6. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.bled.si/si/o-bledu>.

BSC, regionalna razvojna agencija Gorenjske (online). 2014 (citirano: 14.09.2014). Dostopno na naslovu: http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007-2013.pdf.

Časopis Delo. Vse več nevarnih komunalnih odpadkov (online). 2011. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.delo.si/gospodarstvo/okolje/vse-vec-nevarnih-komunalnih-odpadkov.html>.

Djokić, D. Spletna revija IBS Poročevalec. IPPC direktiva v Republiki Sloveniji (online). 2014. (citirano 9. 7. 2014). Dostopno na naslovu: <http://porocevalec.ibs.si/en/component/content/article/44-letnik-2-t-1/147-dr-danila-djoki-ippc-direktiva-v-republiki-sloveniji>.

EKOGOR. Nov Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki (online). 2014. (citirano 25. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.ekogor.si/nov-operativni-program-ravnanja-s-komunalnimi-odpadki/>.

EKOLIST, Revija o okolju. IKROS petnajst let kasneje (online). 2006. (citirano: 3. 6. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.ekolist.si/documents/ekolist02.pdf>.

GZS. Direktiva o emisijah iz industrije (online). 2014. (citirano 8. 7. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.gzs.si/slo/skupne_naloge/varstvo_okolja/emisije_iz_industrijskih_virov/nova_direktiva_o_emisijah_iz_industrije.

Kraji. Jesenice z okolico (online). 2014. (citirano: 2. 4. 2014). Dostopno na naslovu: http://kraji.eu/slovenija/jesenice_z_okolico/slo.

Kranjska Gora. Turistične informacije (online). 2014. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.kranjska-gora.si/Turisticne-informacije>.

KSDA. Nevarni odpadki (online). 2014. (citirano 19. 3. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.ksda.si/dejavnosti/odpadki/zbiranje-odvoz-odpadkov/nevarni-odpadki>

Mestna občina Kranj. Kranj v številkah (online). 2014. (citirano: 25. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.kranj.si/KRANJ_SI,,o_kranju,kranj_v_stevilkah.htm.

MKO. Evropski teden zmanjševanja odpadkov (online). 2012. (citirano 14. 4. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.mko.gov.si/si/delovna_podrocja/odpadki/evropski_teden_zmanjsevanja_%20odpadkov_2012/.

MKO. Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki (online). 2013. (citirano 4. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/page_uploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_komunalni_odpadki.pdf.

MOP. Nacionalni program varstva okolja (online). 2004. (citirano 21. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.npvo.si/osnutek/celoten_dokument.pdf.

MOP. Operativni program odstranjevanja odpadkov si ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov (online). 2008. (citirano 26. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.arhiv.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/zakono_daja/okolje/varstvo_okolja/operativni_programi/op_odpadki_biorazgradljivi.pdf.

Občina Jesenice. Podatki o občini (online). 2014. (citirano: 13. 6. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.jesenice.si/sl/predstavitev-obcine/podatki-o-obini>.

Občina Kranjska Gora. Poročilo o obratovanju odlagališča za nenevarne odpadke Mala Mežakla (online). 2012. (citirano: 15. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.obcina.kranjskagora.si/Obcinski%20svet/5%20mandat/5_23/5_23_7_porcilo%20jeko-in.pdf.

Občina Kranjska Gora. Predlog za odlaganje odpadkov iz občin Kranj, Šenčur, Naklo, Jezersko, Preddvor in Cerklje na odlagališče nenevarnih odpadkov Mala Mežakla (online). 2009. (citirano: 15. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://obcina.kranjska-gora.si/Obcinski%20svet/4_25/4_25_7%20odlaganje%20odpadkov.pdf.

Občina Trzič. Poročilo o statusu odlagališča nenevarnih odpadkov Kovor (online). 2012. (citirano: 17. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://ls.lex-localis.info/files/3e1305d1-dc1d-4700-9f94-5f4ca8193b18/634624767880000000_Porocilo%20Komunale%20Trzic.pdf.

Odredba o ravnanju z ločeno zbranimi frakcijami pri opravljanju javne službe ravnanja z mešanimi komunalnimi odpadki. Uradni list Republike Slovenije, št. 21/2001.

Podjetje Acroni d.o.o, proizvajalec pločevine iz jekla različnih vrst (online). 2014. (citirano: 14. 9. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.acroni.si>.

Podjetje Goodyear Dunlop Sava Tires, eden vodilnih proizvajalcev pnevmatik (online). 2014. (citirano: 14. 9. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.sava-tires.si>.

Radolca. Radovljica z okolico (online). 2014. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.radolca.si/radovljica/>.

Radovljica. Predstavitev občine Radovljica (online). 2014. (citirano: 2. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.radovljica.si/podrocje.aspx?id=108>.

Regionalna razvoja agencija Gorenjske. O Gorenjski – občine (online). 2014. (citirano 24. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.bsc-kranj.si/resources/files/pic/o_gorenjski/obcine_gorenjska.jpg.

Regionalni razvojni program Gorenjske 2007–2013 (online). 2006. (citirano 21. 5. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.bsc-kranj.si/resources/files/doc/RRP_Gorenjske_2007-2013.pdf.

Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO). Uradni list Republike Slovenije, št. 2/2006.

SlovenianAlps. Škofja Loka (online). 2014. (citirano: 2. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.slovenian-alps.com/si/vodnik-po-regiji/skofja-loka>.

SPIRIT Slovenija. Slovenski turizem v številkah (online). 2014. (citirano: 12. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.spiritslovenia.si/si>.

SSEPF. Okoljski management – zapiski (online). 2014. (citirano: 3. 6. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.ssepf.si/pdf/baza-zapiskov/2014-02-18/Okoljski%20management-zapiski.pdf>.

SURS. Odpadki, Slovenija, 2012 – končni podatki (online). 2014. (citirano 24. 5.

2014). Dostopno na naslovu: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=5809.

SURS. Statistični podatki za občine v Gorenjski regiji (online). 2014. (citirano: 26. 5. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.stat.si/obcinevstevilkah/?leto=2014>.

Škofja Loka. O Škofji Loki (online). 2014. (citirano: 13. 6. 2014). Dostopno na naslovu: http://www.skofjaloka.si/default.aspx?Tip=1551651&KeyID=23&Naslov=O_Skofji_Loki.

TIC Bled. Turistično-informacijski center Bled (online). 2014. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.td-bled.si/>.

TIC Bohinj. Turistično informacijski center Bohinj (online). 2014. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.bohinj-info.com/>.

Uredba o odlagališčih odpadkov. Uradni list Republike Slovenije, št. 10/14.

Uredba o odpadkih. Uradni list Republike Slovenije, št. 103/11.

Zakon o varstvu okolja. Uradni list Republike Slovenije, št. 39/06.

Zelena Slovenija, Portal za trajnostni razvoj. Slovenija potrebuje zasuk v strategiji ravnanja z odpadki (online). 2014. (citirano: 3. 6. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.zelenaslovenija.si/revija-eol-aktualna-stevilka/okolje/760-slovenija-potrebuje-zasuk-v-strategiji-ravnanja-z-odpadki-eol-55>.

Zelena Slovenija. Kaj je in kaj ni žlindra – EOL 67 (online). 2014. (citirano: 13. 4. 2014). Dostopno na naslovu: <http://www.zelenaslovenija.si/revija-eol-aktualna-stevilka/okolje/1604-kaj-je-in-kaj-ni-zlindra-eol-67>.

PRILOGA: ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani!

Moje ime je Blaž Čarman in končujem višješolski strokovni študij na Višji strokovni šoli B&B Kranj. Za potrebe diplomske naloge izvajam anketo o pogledih na odpadke in ravnanje s slednjimi. Podatke potrebujem, da lahko izdelam analizo o razumevanju problematike na področju odpadkov. Ankete so povsem anonimne, rezultati pa bodo uporabljeni tudi v moji diplomski nalogi.

Vsaka rešena anketa je pomembna, zato vas prosim, da si vzamete nekaj minut časa in odgovorite na naslednja vprašanja čim bolj natančno.

Za vaš trud in pomoč se vam prisrčno zahvaljujem.

Blaž Čarman

1. Spol

- a.) Moški b.) Ženska

2. Starost

- a.) 0–9 let c.) 20–34 let d.) 60–64 let
b.) 10–19 let č.) 35–49 let e.) 65 in več

3. Kraj bivanja

- a) Individualna stanovanjska hiša
b) Stanovanjski blok

4. Ali v vašem naselju obstaja možnost ločenega zbiranja odpadkov (ekološki otoki, posebni zabojniki za ločene odpadke)?

- a) Da
b) Ne

5. Ali ločujete odpadke? (možnih več odgovorov)

- a) Steklo
b) Odpadno embalažo
c) Papir
d) Biološko razgradljive odpadke
e) Nevarni odpadki

6. Kaj bi vas spodbudilo k ločenemu zbiranju odpadkov? (obkrožite največ dva odgovora)

- a) Več informacij o ločevanju in koristih ločenega zbiranja odpadkov
- b) Manjši stroški za odvoz odpadkov
- c) Večja bližina ekoloških otokov
- d) Če bi večina okoli mene ločevala odpadke (sedaj jih ne)

7. Kam odlagate biološke odpadke (ostanke hrane, sadja in zelenjave, listje ...)?

- a) Odlagam jih v za to namenjene zabojnike, ki jih odvaža komunalno podjetje (ime podjetja)
- b) Doma izdelujemo kompost
- c) Vržemo jih med ostale gospodinjske odpadke

8. Kam odlagate kosovne odpadke (odpadki, ki jih zaradi njihove teže, oblike ali velikosti ni mogoče zbirati v običajnih zabojnikih)?

- a) Odpeljemo jih na odlagališče odpadkov
- b) Odložimo jih v navadne zabojnike za smeti
- c) Oddamo jih pri organiziranem odvozu kosovnih odpadkov
- d) Drugo

9. Ali so napisi na zabojnikih jasni in razumljivi? Veste, kaj lahko odložite v posamezni zabojnik?

- a) Da
- b) Ne
- c) Drugo

10. Ali kupujete izdelke v embalaži za večkratno uporabo?

- a) Da, vedno pogledam, da je izdelek (če se le da) v embalaži za večkratno uporabo.
- b) Kupim, kar je ceneje; ne gledam na to, v kakšni embalaži je izdelek.
- c) Ne, izogibam se izdelkom, ki so v embalaži za večkratno uporabo.

11. Kam odlagate nevarne odpadke (zdravila, baterije, odpadna olja, embalažo kozmetike in čistil, ki vsebujejo nevarne snovi ipd.)?

- a) Vržemo med ostale odpadke.
- b) Odnese jih v trgovino, kjer zbirajo nevarne odpadke.

- c) Odnese jih na bencinsko črpalko.
- d) Počakam na premično zbiralnico, ki jo vsako leto postavijo v bližino mojega doma.
- e) Odpeljemo na odlagališče odpadkov.
- f) Ne ločujem nevarnih odpadkov, vse odvržem v zabojnik za mešane komunalne odpadke.
12. Ali menite, da naredimo dovolj za zmanjšanje količine odpadkov?
- a) Da
- b) Ne
- c) Drugo
13. Ali menite, da smo dovolj ozaveščeni glede nevarnosti odpadkov za okolje in naše zdravje?
- a) Da
- b) Ne
14. Kdaj ste pričeli z ločenim zbiranjem odpadkov?
- a) Pred več kot 5 leti
- b) Pred več kot 3 leti
- c) Še ne ločujem odpadkov
15. Ali menite, da država naredi dovolj za večjo ozaveščenost državljanov glede ločenega zbiranja odpadkov?
- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem
16. Kaj menite, da je poglobitni razlog, da nekateri ljudje še vedno niso pripravljeni na ločeno zbiranje odpadkov?
- a) Premalo informacij
- b) Brezčutnost do okolja
- c) Slab zgled okolice
- d) Ne vem
17. Menite, da bi morala tudi sama gospodinjstva poskrbeti za recikliranje odpadkov?
- a) Da
- b) Ne
- c) V določeni meri
18. Ali bi bili pripravljeni uporabiti bio razgradljive vrečke za bio odpadke, v kolikor bi bile slednje brezplačne?

- a) Da
- b) Ne
- c) Mogoče

19. Menite, da bi lahko k izboljšanju odnosa do okolja in zmanjšanju količin odpadkov spodbujali že najmlajše v šolah in vrtcih?

- a) Da
- b) Ne

20. Ali menite, da bi vračljiva embalaža izboljšala odnos do odpadkov in količine embalaže, ki konča med nerazvrščenimi odpadki?

- a) Da
- b) Ne
- c) Mogoče, vendar bi moral biti zakon ustrezno sprejet

21. Kaj menite glede predelovalnic odpadkov, bi jim morala država ponuditi pomoč v obliki subvencij?

- a) Da, saj veliko naredijo za okolje
- b) Odvisno, s kakšno predelavo se ukvarjajo
- c) Ne, ker bi podjetja prejela denar, vendar se stanje ne bi spremenilo na bolje

22. V vašem kraju bi želeli postaviti predelovalnico odpadkov, bi jo sprejeli?

- a) Da
- b) Ne
- c) Drugo

23. Kaj menite glede dela inšpektorjev?

- a) Delo opravijo dovolj dobro glede na svoje pristojnosti
- b) Dela ne opravljajo dovolj učinkovito
- c) Ne vem, da bi na slednjem področju sploh bili inšpektorji

24. Kje menite, da obstajajo največje težave glede ravnanja z odpadki?

- a) Slaba zakonodaja
- b) Denar
- c) Slabo pripravljena strategija

25. Velik problem predstavljajo tudi podjetja, ki dnevno proizvedejo ogromne količine odpadkov, menite, da bi morala slednja podjetja plačevati davek na povečano količino odpadkov?

- a) Da
- b) Ne

26. Je ekološki davek rešitev?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem

27. Menite, da so lahko odpadki tudi dober posel?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem